

ОБЯВЛЕНИЕ

С настоящото предложение и на основание чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове, във връзка с чл. 26, ал. 4 от същия закон, на заинтересованите лица се предоставя 30-дневен срок, от 11.02.2021 г. до 13.03.2021 включително, да дадат своите предложения, мнения и препоръки по

ПРОЕКТ ЗА ПРИЕМАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НИКОЛАЕВО ЗА ПЕРИОД 2021 – 2028 г.

на адрес: гр. Николаево, ул. „Георги Бенковски” № 9, Общинска администрация-Николаево, в Центъра за административно обслужване – Николаево, стая 2, или на e-mail: obnikolaevo@nikolaevo.net.

Проекта на програмата може да разгледате в прикачения файл.

МОТИВИ

към проекта на Програма за управление на отпадъците на територията на Община Николаево за период 2021 – 2028 год.

1. Причини, които налагат приемането на програмата

Поради изтичане периода на действащата Общинска програма за управление на отпадъците на територията на Община Николаево за период 2017 -2020 год., приета с Решение № 201/30.11.2017 г. с Протокол № 29 взето на заседание на Общински съвет Николаево.

Програмата е разработена за период, който съвпада с действието на националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г./НПУО 2021-2028 г./

2. Целите, които се поставят в програмата

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците в околната среда;
- Увеличаване на количествата на рециклираните отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилаган йерархията на управление на отпадъците.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагане на Програма за управление на отпадъците на територията на Община Николаево за периода 2021-2028 г.

Общински бюджет – предвиждане на собствени средства за изпълнение мерките по Програма за управление на отпадъците на територията на Община Николаево за периода 2021-2028 г.

Републикански бюджет – под формата на субсидии или национални програми свързани с управлението на отпадъците.

Европейски програми и фондове, които предлагат възможности за финансиране на програми в областта на околната среда и управление на отпадъците.

4. Очаквани резултати от прилагането на Програма за управление на отпадъците на територията на Община Николаево за периода 2021-2028 г.

Намаляване на генериране на отпадъци на територията на общината, увеличаване на количеството на рециклираните отпадъци и използването им за суровина.

Намаляване на отрицателните въздействия върху околната среда и здравния риск на населението.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Приемането на Програмата е в съответствие с нормативните актове от по-висока степен, както и с тези на европейското законодателство.

**ПРОГРАМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ
на община Николаево
2021-2028 г.**

януари 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

№	Описание	Стр.
I	ВЪВЕДЕНИЕ	5
1.1.	Обхват на програмата	6
1.2.	Етапи при разработване на общинската програма за управление на отпадъците	8
1.3.	Принципи и действащо законодателство	9
1.4.	Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР	13
II.	ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА	13
2.1.	Географска характеристика и местоположение на общината	14
2.1.1.	Природни условия	15
2.1.2.	Почви	16
2.1.3.	Поземлени и горски ресурси - площи, процентно съотношение, собственост	16
2.1.4.	Водни ресурси	17
2.1.5.	Подземни води	17
2.1.6.	Подземни природни богатства	18
2.1.7.	Защитени зони и територии	18
2.1.8.	Защитени зони „НАТУРА 2000“	18
2.2.	Територия и населени места в Общината	18
2.2.1.	Население	20
2.2.2.	Трудова заетост	22
2.3.	Икономическо състояние на Общината	23
2.3.1.	Селско стопанство	25
2.3.2.	Туризм	27
2.4.	Процес на обществени консултации	28
2.5.	Екологична характеристика	28
III.	АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	30
3.1.	Анализ на отпадъците	30
3.1.1.	Генерирани битови отпадъци	30
3.1.2.	Строителни отпадъци	42
3.1.3.	Производствени и опасни отпадъци	44
3.1.4.	Специфични потоци отпадъци	45
3.2.	Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци	48
3.2.1.	Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци	48
3.2.2.	Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци	50
3.2.3.	Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците	51
3.2.4.	Обезвреждане на отпадъци	52
3.2.5.	Предотвратяване на риска от стари замърсявания	54

3.3.	Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции	55
3.4.	Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и съществени мерки за тяхното възстановяване	59
3.5.	Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	60
X 3.6.	Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	65
3.7.	Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци	67
IV.	ПРОГНОЗИ	69
V.	SWOT АНАЛИЗ	71
VI.	ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	72
VII.	ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ	75
7.1.	Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	76
7.2.	Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	86
7.3.	Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците	93
7.4.	Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	98
7.5.	Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и намаляване на риска от депонирани отпадъци	104
7.6.	Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците	104
7.7.	Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	108
VIII.	КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	113
IX.	СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	115
X.	ПРИЛОЖЕНИЯ	117
1.	Списък на съкращенията	117
2.	Окончателен доклад от изготвен през 2019 год. четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Николаево	

ЕРАРХИЯ ПРИ УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Позиции от 1 до 5 отразяват ерархията при управление на отпадъците, като 1 е най-ефективен метод (най-желан), а 5 най-нежелан метод на управление на отпадъците.

Тоест, усилията следва да са насочени към предотвратяване образуване на отпадъци (минимизиране), и мерки за намаляване количествата на депониран отпадък. Мерките следва да гарантират, че отпадък за който не са приложени дейности по т.2, 3 и 4, от схемата по-горе, не следва да бъде депониран.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

„Програмата за управление на отпадъците в Община Николаево за 2021-2028 г.“ е изготвена от „ТЕМПЕКО“ ЕООД на основание сключен договор, с предмет „Изготвяне на общинска програма за управление на отпадъците на Община Николаево“.

Общинската програма за управление на отпадъците е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво. Тя се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Николаево.

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Николаево 2021-2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) и при необходимост ще бъде актуализирана при неговото окончателно одобрение, при промяна във фактическите или нормативни условия.

Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Крайният срок на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2028 г.

Приоритет „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда“ за периода 2021-2028 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка, ще се рециклират или генерирането им ще бъде предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Николаево, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването ѝ се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъците в общината.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Николаево и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

Създадено е Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Стара Загора, което обхваща общините Стара Загора, Казанлък, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Братя

Даскалови, Чирпан, Николаево, Твърдица, Опан. С решение на общото събрание на сдружението от 09.06.2009 г., общини Раднево и Павел Баня са приети за равноправни членове на сдружението.

С решение № 238 от 05 януари 2009 г. гр. Стара Загора, Старозагорския Окръжен съд /Търговско отделение/ регистрира юридическо лице - Сдружение с нестопанска цел с наименование „Регионално сдружение за управление на отпадъците - Стара Загора“. Мястото на изпълнение на дейността на сдружението е гр. Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики“ 107.

Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците.

Основната цел на настоящата програма е да се определят необходимите мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците в община Николаево като елемент на интегрираната Регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора. От изпълнението на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

При разработването на Програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Общинска администрация - Николаево за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

1.1. Обхват на програмата

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и компетенции на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконовни нормативни актове. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Николаево отпадъци, изведени и приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

Програмата разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане, а именно:

- видът на отпадъците и тяхното образуване;
- количества и характеристика на отпадъците;
- начин на събирането и използвани съдове;
- транспортиране и използвана техника;
- рециклиране и оползотворяване;
- обезвреждане на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Николаево е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база които са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средносрочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран при:

- промяна на нормативната уредба;
- промяна на фактическата обстановка;
- по препоръка на компетентните органи;
- при конкретизация на инвестиционните проекти.

1.2. Етапи при разработване на общинската програма за управление на отпадъците

1.3. Принципи и действащо законодателство

При определянето и приоритизирането на мерките, заложи в Програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, заложи в общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националният план за управление на отпадъците.

- „Устойчиво развитие ” - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.
- „Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- „Превантивност” - проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването.
- „Йерархия на управлението на отпадъците” - описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъците в йерархичен ред - предотвратяване; рециклиране, повторна употреба и екологосъобразно обезвреждане.
- „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” - лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- „Интегрирано управление на отпадъците” - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им.
- „Близост” и „Самодостатъчност” - отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- „Участие на обществеността” - заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им.

Мерките в настоящата програма ще се изпълняват в съответствие с Националният план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 - 2027 г.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

1. Закон за управление на отпадъците;
2. Закон за опазване на околната среда;
3. Закон за устройство на територията;
4. Закон за местните данъци и такси;
5. Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;

6. Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
7. Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
8. Наредба № 4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
9. Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
10. Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
11. Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
12. Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.
13. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
14. Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
15. Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
16. Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;
17. Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);
18. Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
19. Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
20. Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
21. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
22. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

23. Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.

24. Наредба №1 за опазване на обществения ред на територията на община Николаево, изм. и доп. с Решение № 463/29.08.2019 г.;

25. Наредба №2 за управление на отпадъците на територията на община Николаево доп. и изм. с Решение № 474/20.09.2010 г.;

26. Наредба № 9 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги съгласно чл.9 на закона за местните данъци и такси - актуализирана с Решение №374/28.02.2019 г.;

27. Наредба № 16 за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Николаево (допълнена с Решение №408/28.03.2019 г.);

28. Наредба за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Николаево

Законодателството на ЕС за управление на отпадъците включва три категории законодателни актове:

1. Рамково законодателство: Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
2. Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.
3. Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване; Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства; Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства; Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки

от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

Рамкова директива за отпадъците (РДО) с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851)

Отпадъците, според определението в член 3, параграф 1 от [Директива 2008/98/ЕО](#) са „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Те представляват огромна загуба на ресурси под формата както на материали, така и на енергия. Освен това управлението и обезвреждането на отпадъците може да окаже сериозно въздействие върху околната среда. [Депата за отпадъци](#) например заемат земни площи и могат да предизвикат замърсяване на въздуха, водата и почвата, докато [изгарянето](#) може да доведе до емисии на опасни замърсители на въздуха. Поради това целта на политиките на ЕС в областта на управлението на отпадъците е да се намали въздействието на отпадъците върху околната среда и здравето и да се повиши [ефективността при използването на ресурсите](#) в ЕС. Дългосрочната цел на тези политики е да се намали количеството отпадъци, а когато образуването им не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхното използване като ресурси и да се постигнат по-високи равнища на [рециклиране](#) и безопасно [обезвреждане на отпадъците](#).

РДО, освен посочената йерархията на отпадъците, въвежда и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци
- да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради
- да се разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци
- да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло
- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;
- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
- определя ясно разликата между „оползотворяване“ и „обезвреждане“ на отпадъци
- въвежда „разширена отговорност на производителя“ като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл.

Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от **5 юни 2019 година** **относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда**. Една от основните цели на директивата е да се намали количеството на пластмасовите отпадъци. Съгласно новите правила до 2021 г. ще бъдат забранени пластмасовите чаши, чинии, прибори, сламки и др. До 2029 г. целта е за 90% разделно събиране на пластмасови бутилки, както и целта за рециклирано съдържание на пластмасовите бутилки от най-малко 25% до 2025 г. и 30% до 2030 г.

1.4. Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконови актове - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г. и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Компетентен орган за процедурите е РИОСВ Стара Загора.

Процес на обществени консултации при разработване на програмата:

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- Информиране на обществеността, чрез публикуване на сайта на Общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Николаево 2021-2028 г.;
- Публикуване на интернет страницата на общината на покана към обществеността и заинтересованите страни за обществено обсъждане /на посочено от Общината място в определен ден и час или дистанционно, чрез споделяне на мнения и предложения на е-мейл за проекта на програмата/;
- Разглеждане в комисии и приемане на програмата на заседание на Общински съвет.

Органи за разработване и одобрение

„Програмата за управление на отпадъците в Община Николаево за 2021-2028 г.“ е изготвена от „ТЕМПЕКО“ ЕООД на основание сключен договор №АСД-04-31/23.03.2020 г.

В програмата са включени и данните от доклад за извършен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Николаево.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

Характеристиката на общината е направена с цел да се установят основните източници и генератори на отпадъци на територията на град Николаево и прилежащите села. Основните източници на отпадъци са: населението, домакинствата, промишлените предприятия и търговските обекти. Значително по-малко отпадъци се генерират в сектора на селското стопанство. Така идентифицираните източници определят формираните количества и потоци отпадъци и са основни целеви групи, които трябва да бъдат привлечени в процеса на управление на отпадъците, с цел предотвратяване на тяхното образуване, минимизиране, рециклиране и друго оползотворяване.

2.1. Географска характеристика и местоположение на общината

Община Николаево съгласно административно-териториалното устройство на Република България е в границите на административна област Стара Загора, която е сред петте най-големи области в страната след Софийска, Бургаска, Пловдивска и Варненска. Област Стара Загора е разположена в Централна Южна България и обхваща територия от 5 151,1 кв. км. В областта е съсредоточено 4.7% от цялото население на страната, по този показател областта се нарежда на пето място. Две трети от населението живее в градовете от областта, най-големи от които са Стара Загора, Казанлък, Чирпан, Раднево. Средната гъстота на населението е сравнително висока- около 86 души на кв.км. Териториално-селищната основа на област Стара Загора включва 206 населени места, от които 10 града и 196 села.

В област Стара Загора функционират 11 общини - Община Стара Загора, Община Братя Даскалови, Община Гурково, Община Гълъбово, Община Казанлък, Община Мъглиж, Община Николаево, Община Опан, Община Павел баня, Община Раднево и Община

Фиг. 1: Географско положение на община Николаево

Община Николаево е разположена в централната част на Република България. Намира се в източния край на Розовата долина, между Стара планина- на север и Средна гора- на юг, по поречието на река Тунджа. Включена е в териториалните граници на област с административен център Стара Загора и Югоизточния район за планиране. Община Николаево граничи с три общини, както следва: на север и изток с община Гурково, на запад с община Мъглиж и на юг с община Стара Загора.

Територията на общината е с площ от 96.5 км.² или 1.87 % от територията на област Стара Загора. Тя е най-младата от общините в областта и спада към много малките общини в страната.

Общинският център - гр. Николаево е разположен до важни транспортни артерии: автомагистрала София- Бургас, магистрален път Русе – Свиленград през "Проходът на Републиката" изадбалканската ж.п.- линия

Разположението на два от основните за страната автомобилни пътища в посока изток-запад (главен път I-6 Кюстендил – София – Карлово -Бургас) и север- юг (Европейски

транспортен коридор № 9 от Европа през Дунав до Бяло море) и успоредно преминаващите железопътни линии е определящо по отношение формирането на селищната система и транспортната мрежа на общината. Републиканските пътища – I, III клас обхващат 515 дка от територията на общината, а четвъртокласните, местни и ведомствени - 80,8. Пътищата от републиканската пътна мрежа, преминаващи през или в непосредствена близост до общинските територии (международен транспортен коридор № 9 преминава на 2 км от общината през прохода Хаинбоаз) са в относително добро състояние и отговарят на националните ни стандарти.

През територията на община Николаево преминава част от главната железопътни линия София – Казанлък – Карнобат – Варна. ЖП линиите заемат площ от 113 дка от общата площ на общината. ЖП гара Николаево обслужва всички селища на общината.

Това географско местоположение на общината е предпоставка за развитието на потенциала ѝ като транспортно-комуникационен център и представянето ѝ като привлекателно място за външни инвестиции.

2.1.1. Природни условия

Община Николаево попада в преходно- континенталната климатична област.

Климатът е умерено – континентален, повлиян е от разположението ѝ между двете планински вериги на север – Стара планина и на юг – Средна гора. Влиянието на северните въздушни маси е ограничено. Резултатът от това е сравнително мека зима и лято без големи горещини. Валежите са около средните за страната.

Снежната покривка е сравнително неустойчива, като продължителността ѝ се увеличава в северна посока и е най-дълга по планинските склонове. Първите снеговалежи започват обикновено към 1 декември, а последните са през март. Средната продължителност на снежната покривка е средно 90 дни. Средната височина на снежната покривка през месец януари, когато е най-дебела е 29,3 см.

През летните месеци се наблюдават значителни засушавания.

Като цяло средногодишните количества валежи са достатъчни за пасищата и другата естествена тревна растителност, но са в недостиг за селското стопанство.

Релефът на общината, предвид местоположението ѝ, е разнообразен – равнинен, хълмист и включващ част от Сърнена Средна гора. Средната надморска височина е 380 метра.

Климатът е подходящ за развитие на земеделието и отглеждане на трайни насаждения, зърнени и технически култури.

Наличието на високи оградни планини възпрепятства преноса на студени въздушни маси от север, ето защо районът се характеризира със слаби ветрове, неоказващи влияние върху селското стопанство в района.

Почти цялата територия на община Николаево попада в зоната на технологично неизползваемия към момента вятърен потенциал със средна годишна скорост под 4 м/сек. Въпреки това, по индикативни данни от измервания съществуват зони в хълмистата част на общината над 5 м/сек.

Вятърът е от особено голямо значение за естественото пречистване на въздуха и разсейването на локалните приземни концентрации на вредности на по-голяма площ и намаляването на техните стойности до допустимите. От основните му характеристики – посока и скорост, зависят посоките и разстоянията до които достигат със съответната концентрация праховите и газови вредности.

През пролетта и лятото има редки случаи на градушки, които нанасят значителни поражения на селскостопанските култури.

2.1.2. Почви

Почвите в община Николаево са разнообразни. Преобладават кафявите и кафявите горски почви. Кафявите горски почви са представени от три подтипа: кафява горска тъмна 1,9%, кафява горска светла - 4,1% и кафява горска преходна – 42,2%. Кафявите горски почви, с изключение на светлите, са сравнително богати, със запазено почвено плодородие. На отделни места част от тези почви са ерозирани и са загубили частично или цялостно дървопроизводителните си възможности. Кафявите горски тъмни почви заемат северните части и се отличават с мощен почвен профил. Хумусно – акумулативният им хоризонт е до 30 см, с тъмен цвят. Кафявите горски светли почви заемат южните изложения и имат значително по-малка мощност. Хумусно-акумулативният им хоризонт обикновено е на 5-10 см. Кафявите горски преходни почви заемат междинно положение и са най-разпространени. Добре запасени са с хумус и общ азот.

По механичен състав кафявите горски почви са от глинесто-песъчливи до средно песъчливо-глинести. Имат от силно кисела до слабо кисела реакция.

Почвите в района са подходящи за отглеждане на трайни насаждения, етерично – маслени и технически култури, както и някои видове зеленчуци.

В общината няма промишлени замърсители и обработваемата земя е с високо качество на почвата.

2.1.3. Поземлени и горски ресурси - площи, процентно съотношение, собственост

Поземлените ресурси на общината представляват 1.87 % от територията на област Стара Загора или площ от 96.5 км.²

През 2003 г. обработваемите земи заемат близо половината от територията на общината - 46.1 км.² или 44,52%, което е 9.66 км.² на глава от населението. За сравнение средната стойност на този показател за страната е 4,43 км.², а за област Стара Загора - 7.341 км.². През последните години част от обработваемите земи не се обработват. Земята е от III до X категория, като основната част е V и VI категория.

- *Земеделските територии*

Земеделските територии са около 44220 дка. Обработваемата земя заема 81.4% от земеделските територии и е с обща площ 36003 дка. На човек от населението се падат по 7,4 дка обработваема земя, което е повече от средното за страната - 6,3 дка/човек.

Изградените поливни площи са малко, а напоителните системи и хидротехническите съоръжения на територията на общината са напълно разрушени и амортизирани.

Останалата част от земеделските земи е разпределена както следва:

— Мери и пасища	- 5172 дка
— Гори и полезащитни пояси	- 491 дка
— Полски пътища и прокари	- 1719 дка
— Непригодни земи/скали,пясъци и др.	- 835 дка

- *Горските територии*

Общо горските територии са разположени на 42944 дка в хълмистите и планински части на общината, горите са преди всичко от листопадни широколистни дървета. Горският фонд представлява ~ 43% от територията и се стопанисва и експлоатира от ДГС – Гурково. Горският фонд се използва преди всичко за добив на дървен материал, но също и за събиране на диворастващи билки и плодове.

Общината се характеризира с много богато разнообразие от растителни видове. Растителността е предимно широколистна - дъб, габър, дива ябълка, клен, глог, дива круша, върба, ясен, липа, орех, акация и др. Иглолистните масиви са редки и са предимно от черен бор и частично от смърч. От храстите често срещани са: смрадлика, глог, шипка, бяз, трънка, къпина, дрян, леска и др. От тревистите растения, които се използват за билки, най- разпространение са: маточина, подбел, бял равнец, жълт кантарион, дива чубрица, дива мента, оман, бабини зъби, блатен аир и др.

На територията на общината има биологични ресурси от лечебни растения, чиято срещаемост е на петна или поединично и те се използват за лични нужди.

2.1.4. Водни ресурси

Водните ресурси включват теченията на реките Тунджа, Радова и Лазова – предпоставка за развитието на селското стопанство. На територията на община Николаево няма микроязовири. В непосредствена близост до общината се намира язовир Жребчево, малко използван от местната общност ресурс.

Общата площ на водните течения и водни площи е 4807 дка, 3078 дка от които са рибарници.

Общината е богата на високи подпочвени води, а повърхностният оток се формира предимно от валежите и в по-малка степен от снеготопенето.

Данните за средногодишните количества за общината са близки до средните за страната. Водите от реките Тунджа и Радова са единствен източник за водопой на отглежданите в населените места животни и за поливно земеделие.

2.1.5. Подземни води

Подземните води в района се обуславят от орохидрографските условия, геолого-литоложкия строеж, антропогенното въздействие и хидрогеологията на разглежданата територия. Водоносните хоризонти не винаги са ясно определени, което създава предпоставки за осъществяване на пряка хидравлична връзка между подземните и

повърхностните води.

2.1.6. Подземни природни богатства

Районът на гр. Николаево е сравнително беден на природни ресурси. Има единични находища на нерудни полезни изкопаеми. В землището на с. Елхово се намира находище на червена глина, което не е достатъчно проучено и не е установено дали експлоатацията му би била ефективна.

2.1.7. Защитени зони и територии

Националната екологична мрежа е регламентирана в България със Закона за биологичното разнообразие. Елементите на националната екологична мрежа са:

- Защитени зони "Натура 2000", в които могат да участват защитени територии;
- Защитени територии, които не попадат в защитените зони;
- КОРИНЕ места като територии, описани по стандартната международна методика на проекта на Съвета на Европа „КОРИНЕ биотопи“;
- Рамсарски места като влажни зони, които отговарят на критериите на Конвенцията по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска конвенция);
- Орнитологични важни места - територии от международна значимост за опазване на птиците, описани по стандартната международна методика на Бърд Лайф Интернешънъл;

2.1.8. Защитени зони "НАТУРА 2000"

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни директиви за опазването на околната среда: - Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Такива зони се явяват:

„Язовир Жребчево” с обща територия от 2513 ха, „Река Тунджа 1” с обща територия 8159.75 ха, както и землищата на Елхово, Николаево и Нова махала.

Територията на община Николаево създава благоприятни предпоставки за опазване на жизнена биологична структура на средата.

На територията на общината има и растения, които се използват за билки: маточина, подбел, бял равнец, жълт кантарион, дива чубрица, дива мента, оман, бабини зъби и др.

В землището на с. Нова махала расте осенът- един от защитените дървесни видове, а в района на Николаево има блатен аир.

2.2. Територия и населени места в Общината

Територията на община Николаево заема площ от 96.5 км².

Общината има 4 населени места с общо население 5217 жители.

Селищната мрежа на община Николаево се състои от четири населени места. Това са град Николаево и селата Нова махала, Елхово и Едрево.

Град Николаево е административен център на общината. Общата площ, която заема е 14.867 км². Отстои на 203.104 км от гр.София. Обявяването му за град става на 18 август 1977 година.

Населените места- 4 на брой: общинският център - град Николаево и трите села: Нова махала, Елхово и Едрево са разположени върху около 3,5 % от територията на общината. Според показателя „брой на населението” община Николаево се нарежда на десето (предпоследно) място в област Стара Загора.

Селищната мрежа на община Николаево включва 4 населени места, от които 1 град (общинският център – гр. Николаево) и 3 села, от които: Елхово е с население под 500 човека, а в Нова махала и Едрево населението е над тази бройка.

Град Николаево е административен център на общината. Общата площ на гр. Николаево е 14.867 км². Отстои на 203.104 км от гр. София. Обявяването му за град става на 18 август 1977 година.

Село Едрево е едно от съставните населени места на Община Николаево. Административната сграда на кметството, в която се обслужва това население, се намира в центъра на селото. В сградата са разположени и други институции с обществена значимост, свързани не само с административното управление: начално училище и детско заведение.

Село Елхово е разположено в източния край на Розовата долина по северните склонове на Сърнена средна гора. По средата му тече Стара река със стръмни, скалисти, почти отвесни брегове. На север от селото се намира р. Тунджа. Надморска височина е 260-280 м. Селото е на почти еднакво разстояние от трите съседни града гр. Стара Загора, гр. Казанлък и гр. Нова Загора, които отстоят на 28-32 км. Стара Загора като областен град в пряка линия през Средна гора на 20 км. На юг от селото в гората се намира втория по големина връх в Средна гора вр. Мурулей, който е висок 893м.

През 1938г.е открит паметник на жертвите от войните- Балканската, Първата световна война. Тук е открит бюст- барелефът на видния български революционер поп Кузман Андреев Синков- съратник на Стефан Стамболов и Васил Левски. В годините 1896-1897 г. в с. Елхово е открита първата прогимназия в региона. В началото на 20 -те години на двадесети век е било построено новото училище със прогимназия. Подробни сведения за с. Елхово са публикувани в книга записки от двамата братя Андрей и Стефан Овчарови.

В южния край на селото се намира паметник на братя Жекови (участници в Старозагорското въстание.

Селото разполага с Културен дом, в които се намира читалищната библиотека, която разполага с научна и техническа литература. В центъра на селото също се намира Здравен дом, съвместно с детска градина. Село Елхово има изградени нужните комуникации. Селото е задоволено с добра, изградена ВИК система, от която една част с гравитачен тръбопровод, идващ от Сърнена Средна гора и сондажен тръбопровод от река Тунджа. Почти всички улици на селото са асфалтирани.

Село Нова махала – има изградено читалище. Читалище "Зорница" е организатор на ежегоден фолклорен празник "Цветница", който се провежда в деня на църковния празник "Цветница". Празникът е своеобразно продължение на някогашният сбор на с. Нова махала - "Връбница". В началото на 20 век в селото започва да върлува епидемия от коремен тиф, умират много хора, затова селото е под карантина и се забранява и сборът "Връбница", който се изнася и отбелязва в съседното село Николаево, но с времето и там този сбор замира. През 2000 година по инициатива на читалище "Зорница" и със съгласието на жителите на с. Нова махала "Цветница" отново става празник на селото.

№	Населено място в община	Данни на „ГРАО”- бр. жители по постоянен адрес			
		2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.

	Николаево				
1	гр. Николаево	3124	3170	3316	3294
2	с. Нова махала	904	873	878	875
3	с. Едрево	630	606	601	606
4	с. Елхово	531	601	440	442
Общо Община Николаево		5189	5250	5235	5217

2.2.1. Население

Населението на община Николаево възлиза на 5217 души (съгласно данни на ГРАО към м. декември 2019 г.), разпределено неравномерно в 4-те населени места. Най-голяма част от него живее в административния център - гр. Николаево – 3294 жители, следват кметство с. Нова махала - 875 жители, кметство с. Едрево - 606 жители, кметство с. Елхово – 442 жители.

Според показателя „брой на населението” община Николаево се нарежда на десето (предпоследно) място в област Стара Загора. Община Николаево е и 36,8 пъти по-слабо населена от Община Стара Загора. Данните за показателя „гъстота на населението” отреждат на общината 3 място сред останалите общини от областта с 50,0 д./км².

Съгласно данни от ГРАО населението на община Николаево за 2018 г. е 5235 души, за 2019 г. е 5217 души. В таблицата по-долу са представени данни за разпределение на населението по населените места в общината, както следва:

По данни на НСИ от последното преброяване на населението на община Николаево наброява 4101 души (2011г.) или 0,012 % от населението на област Стара Загора.

В таблицата по-долу е дадено разпределението на населението по местоживее в населените места в област Стара Загора, съгласно данни от НСИ към 31.12.2015г., като населението на община Николаево е 4488 души:

Население на област Стара Загора към 31.12.2015 г. по общини и местоживее

Област Общини	Общо	В градовете	В селата
Област Стара Загора	323685	232131	91554
Братя Даскалови	8403	-	8403
Гурково	4988	2707	2281
Гълъбово	12414	7781	4633
Казанлък	69668	49825	19843
Мъглиж	9972	3163	6809
Николаево	4488	2725	1763
Опан	2672	-	2672
Павел баня	13601	2589	11012
Раднево	18833	12013	6820
Стара Загора	158563	136807	21756
Чирпан	20083	14521	5562

Прогноза за брой на населението в средносрочен и дългосрочен аспект

Тенденцията за намаляване на населението в общината е постоянна. Средният процент на изменение на населението за текущата спрямо предходната година за Община Николаево е 100,49%.

Изменение на населението спрямо предходната година	2008-12	2012-17	2017-22	2022-32	2032-42
България	99.56%	99.56%	100%	100%	100%
Регион Ст. Загора	99.26%	99.26%	100%	100%	100%
Община Николаево	100.49%	100.49%	100%	100%	100%

Тенденцията за демографско изменение на населението показано по-горе е прогнозирано на база на годишно увеличаване на броя на населението с 0.49% до 2017г. и последващо задържане до съответното ниво.

Прогнозата за изменение на населението (брой жители) на община Николаево и региона е дадена в таблицата по-долу.

Община	2008	2012	2017	2022	2027	2032	2042
Николаево	5024	5123	5250	5250	5250	5250	5250
Регион Стара Загора	388 344	375 753	360 913	360 913	360 913	360 913	360 913

Наблюдава се лек спад в тенденцията за намаляване на населението на национално, регионално и общинско ниво.

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние на динамиката на населението и неговата структура по възраст. Тенденцията в развитието на раждаемостта на населението на община Николаево показва, че тя се колебае в неголям диапазон.

Като цяло естественото възпроизводство на населението на общината се характеризира с параметри близки до средните за областта и страната. Общинският център е с по-благоприятно естествено възпроизводство в сравнение с населението по селата. Като тенденция се утвърждава влошаваща се демографска структура с отрицателен естествен и механичен прираст на населението в областта.

Естественият прираст на населението в общината не е отрицателна величина. При запазване на тази тенденция е на лице възможност за естественото възпроизводство на населението през следващите години, което ще рефлектира върху бъдещата възрастова структура на населението в общината и върху трудовия пазар.

Механичният прираст като демографски показател е резултат от разликата между броя на заселените и на изселените. В последните години се наблюдава тенденция, че броят на заселените и броят на изселените се движи в определени не много широки граници. Неблагоприятното в случая е, че броят на изселените превишава този на заселените, което формира и отрицателния механичен прираст в община Николаево.

Гъстотата на населението е 52 жители на кв. км (при 71 за област Ст. Загора).

В община Николаево се наблюдава характерната за региона неблагоприятна тенденция на концентрация на населението в административния център. В гр. Николаево живеят 60.37% от жителите, при 39.62% за трите села. Това води до обезлюдяване на селата и замиране на икономическата им активност.

Възрастовата структура през последните години сочи застаряване на населението в общината - това в трудоспособна възраст представлява 50,38% от всички. Пропорцията между населението под- и надтрудоспособна възраст към това в трудоспособна възраст

също остава устойчива в границите ~ 50%/50% през годините.

По население община Николаево е малка община, която има около 5024 души.. Гъстотата на населението е 52 човека на кв. км. Този показател е по-нисък от този средно за България – 73 човека на кв. км. и за област Ст. Загора – 71 жители на кв. км.

Наблюдава се значителен спад в естествения прираст на населението. Ниската раждаемост и високата смъртност са свързани със застаряването на населението и съществуващите социални и икономически проблеми.

През последните години започна миграция от селата към административния център или други градове на областта.

Съотношението между градското и селското население е в полза на градското население. Градското население е 60.37% от населението на общината, а населението по селата е 39.63%.

Миграцията на млади хора и ниската раждаемост формират неблагоприятна възрастова структура на населението в почти всички селища на общината.

Влошената демографска структура дава отражение върху броя на населението чрез занижените възможности за бъдещо увеличение на раждаемостта и неизбежните по-високи стойности на показателите за смъртност на едно застаряващо население.

2.2.2. Трудова заетост

В сравнение с последните години се наблюдава намаление на равнището на безработица в общината. Равнището на безработица през последните години е 8,97%, което е с 1.94 пункта по-малко.

Средно годишния брой на регистрираните безработни лица от мъжки пол в община Николаево е 272, а на жените 221. От началото на миналата година е намалял абсолютния брой на регистрираните мъже. Относителният дял на безработните жени се е увеличил с 5.4 пункта. Във възрастовата структура състоянието на регистрираните безработни лица в община Николаево през 2006г. е следното: най-висок е делът на безработните лица от 40 до 44 г. -15,6% , следвани от групата от 20 до 24г. – 14,0% и от 45 до 49 г. – 13,6%. Относителният дял на младите хора до 29 г. в община Николаево е 32,7% при 28,4% за ДБТ Казанлък и проблемът с тяхната трудова реализация е един от най-острите на пазара на труда.

В структурата на безработните по професионален признак се наблюдава намаление в относителния дял на безработните с работнически професии, а се увеличава делът на безработните специалисти и на тези без специалност. В структурата на безработните специалисти най-голям е делът на инженерно-техническите кадри – 60.7%, следвани от селско- стопански специалисти – 14.2%. и икономисти – 10.7%.

Най-висок е относителният дял на безработните с начално образование /ср. год. бр./ – 40.3%, следвани от тези със средно – 17.6% и с основно - 15.4%.

Преструктуриране на производството и въвеждането на ново такова в общината не е осъществявано и не предстои на нито една от водещите фирми в региона. Негативна е тенденцията и за разкриване на работни места, както в обществената така и в частния сектор. Продължава да се задълбочава кризата в производството, поради оскъпяване на продукцията и стесняване на вътрешния пазар.

Приблизителното процентно разпределение на работещото население по сектори в общината е от селско, ловно, риболовно и горско стопанство и преработваща селско

стопанство по 12% и търговия и услуги 52%.

Има тенденция към разкриване на нови работни места поради разрастващото се строителство на вилни селища и др. обекти

2.3. Икономическо състояние на общината

Състоянието на икономиката на община Николаево следва общите тенденции, наблюдавани в национален мащаб, които са характерни за голяма част от малките общини и населени места. Общата криза на икономиката на страната, загубата на традиционни пазари, промяната в собствеността на производствените мощности и активи, сериозните структурни промени в селското стопанство са фактори, които в значително по-голяма степен са се отразили на малки общини като Николаево, отколкото на големите населени места.

Недостатъчно добре развит остава секторът туризъм, въпреки идентифицирания много добър потенциал за растеж. Това в значителна степен се дължи на ниската ефективност на мерките за разработване на устойчиви местни туристически продукти, основани на съществуващите ресурси за рекреативен и културен туризъм.

Дейността на стопанските субекти, функциониращи на територията на общината, определя състоянието на нейния икономически комплекс.

Сривът на «Елпо» АД гр. Николаево и липсата на алтернатива за заетост доведе общинската икономика до криза, която и към момента не може да бъде преодоляна.

Структурата на икономиката на община Николаево обхваща дейности и от трите сектора – аграрен, индустрия и услуги. Доминират фирмите в сферата на услугите. Продажбата на хранителни продукти и други стоки е предмет на дейност на 22 фирми.

Общинската икономика се реализира от икономически субекти единствено от частния сектор. Липсват общински фирми.

Малките и средни предприятия са основата на общинската икономика. Голяма част от бизнеса в общината се осъществява от микрофирми със заети в тях под 10 души. Много често собствениците на фирми се самонаемат или наемат членове на семейството. Семейният бизнес е една от сериозните възможности за развитието на икономиката на общината.

Сериозен потенциал за развитие на общинската икономика са съществуващите производствени мощности и човешки ресурси, както и наличието на множество суровини, осигурявани от селското стопанство за хранителната и други преработващи промишлености.

Обяснението на структурните промени се свързва с реструктурирането и адаптирането на икономиката като цяло в т.ч. приватизацията и вече доминиращото значение на частния сектор, който от 1999 г. осигурява по-голяма част от нетните приходи от продажби в областта на услугите, промишлеността и аграрния сектор.

Фактор за устойчиво развитие на общината е стимулирането на развитието на сектора на малките и средни предприятия, развитието на местното предприемачество и укрепването на частния сектор.

Малките и средни фирми в общината се характеризират с голямо разнообразие на предлаганите стоки и услуги по асортимент и номенклатура.

По-голямата част от регистрираните в община Николаево фирми са малки предприятия с персонал до 10 души. Висок дял в икономиката заемат фирмите, занимаващи се с търговска дейност.

Факторите за подобен подход и структура на пазара са обясними: малки инвестиции, безработица, бърза обръщаемост и печалби, липса на платежоспособно търсене, липса на рискова инициативност и пр.

Независимо от наличието на големия брой регистрирани малки фирми в общината, те нямат достатъчно сериозен принос в общинската икономика.

Най-голямото предприятие в гр. Николаево е Рибно стопанство „Тунджа 73" ООД. Създадено е през 1973 год. Произвежда зарибителен материал, риба и рибни продукти. Осъществява търговия в страната и транспорт на жива риба. Рибовъдното стопанство е специализирано в дейността на сладководното рибовъдство в изкуствени басейни. В дружеството се отглежда жива риба и зарибителен материал. Същото има възможности за консервиране на рибни продукти и периодично е извършвало тази дейност на ишлеме. То възниква като държавното рибовъдно предприятие в системата на ДСО „Рибовъдство” през 1973 г. в непосредствена близост до гр. Николаево. През 1995 г. „Тунджа – 73” ООД е приватизирана и към настоящия момент е собственост на "ТК Холд" АД гр.София.

Общата водна площ на фермата е 2 840 дка и включва басейни за естествено размножаване на шаран, сом, лин и щука; басейни за отглеждане на зарибителен материал; басейни за угодяване на шаран, сом, щука и растителноядни риби (толстолоб, бял амур).

Най-голям дял в промишлеността на община Николаево заема преработващата промишленост. Представена е от 7 фирми, работещи преди всичко в сферата на хранително-вкусовата промишленост. Основната част от тях са разположени в общинския център и са създадени като 100% частна собственост. Основните проблеми на фирмите в тази сфера са остаряло технологично оборудване, неефективна организация на производството, ограничен пазар поради намалена покупателна способност на населението, недоволителното качество на готовата продукция, нискоквалифицирана работна ръка и липса на управленски опит на собственици те и управителите на фирми.

На територията на община Николаево функционира ЗПК „Зорница“ с. Нова махала, чиято основна дейност включва производство на зърно, фураж, етеричномаслени и технически култури.

В с. Елхово е изградена модерна кравеферма по европейски стандарт от „Аскент-Пламен Пенчев“ ЕООД.

На територията на общината функционират още фирмите ЕТ „Стефан Сороков“, занимаващ се с производство на опаковки за всички видове млечни продукти, автоматизация на производствени процеси, дистрибуция на пневматични елементи и др., ЕТ „Наско Иванов“, с магазин за електроматериали и железария и занимаваща се още с монтаж, демонтаж, вулканизация и баланс на гуми за леко и тежкотоварни автомобили, ЕТ „Дрян – Петков“, занимаваща се с производство на палети, амбалаж, скари на бани и технически работилници, дръжки за сечива и инструменти и РПК „Обединение“, занимаваща се с търговия на дребно, организирана в собствени търговски обекти, както и няколко други по-малки фирми извършващи търговска дейност и такива в сферата на услугите.

2.3.1. Селско стопанство

Структуроопределящ отрасъл на територията на община Николаево е селското стопанство, което е традиционен отрасъл за общината, осигуряващ поминъка на значителна част от населението.

Поради малкия брой работещи промишлени предприятия на територията на общината, голяма част от населението, предимно в селата, е ангажирано в производството на селскостопанска продукция. Жителите на общината се занимават със земеделие и животновъдство предимно за собствена консумация и за подпомагане на семейния бюджет.

Селското стопанство е втория по значение сектор на местната икономика. Тенденцията на спад в основните икономически показатели е валидна и тук, макар, че в абсолютни стойности той е по-малък.

Обработваемите земи представляват 52,52% от териториите или 56.1 км². Земята е от II до X категория като основната част е V и VI категории. Земеделски територии са 44220 дка., от които обработваеми земи 36003 дка. (ниви - 30788 дка., трайни насаждения - 4954 дка. и ливади - 261 дка).

Голямата раздробеност и неразвита пазар на земя продължават да бъдат сериозна пречка пред развитието на селското стопанство като затрудняват създаването на го-леми масиви, позволяващи използването на нови технологии и високопроизводителна техника в земеделието. Формата на собственост в селското стопанство е частна като част от земеделските стопани са сдружени в кооперации. В общината работят 4 земеделски кооперации и 3 по-големи арендатори.

За разлика от много други поливни площи, голяма част от тези по поречието на река Тунджа са запазени поради възможността да се напояват по гравитачен път. Разположението на обработваемите земи в тази част на общината благоприятства увеличаване напояването чрез възстановяване на бентове и канали, по които водата ги достига без използване на скъпи помпени и други съоръжения. В община Николаево земеделието е водещо в отрасъл селско стопанство. Отглеждането на трайни насаждения, зърнено-житни и фуражни култури, както и на някои технически култури е благоприятствано от почвено-климатичните условия в района. И тук типичните за цялата Казанлъшка долина етерично-маслени култури виреят добре. От зърнено-житните и фуражни култури най-често отглеждана е пшеницата, следвана от слънчогледа и ечемика. Наблюдава се, обаче, тенденция към намаляване на засяваните площи преди всичко към повишаване интереса към отглеждане на етерично-маслените култури.

ЗЕМЕДЕЛИЕ

В общината земеделието е водещ отрасъл в селското стопанство.

Община Николаево е типична селска община със силна земеделска традиция. В структурата на обработваемите земи, нивите заемат най – голям дял. Основните растениевъдни култури са зърнените. Отглеждат се пшеница, тритикале, ечемик, по-слабо застъпени са царевицата, слънчогледа и бобовите култури. Общината е типичен селскостопански район. През последните години нараства делът на арендаторите занимаващи се със земеделие.

Основни земеделски култури са пшеница, слънчоглед, ечемик и др. Забелязва се траен интерес към отглеждането и на етерично - маслените култури. Най-разпространена сред тях е маслодайната роза, следвана от лавандулата, въпреки че през наблюдавания период има значително намаляване на засетите площи – с 260 дка. Отглеждането на тези култури е и едно от най перспективните направления в селското стопанство на общината. Ето защо към него проявяват траен интерес не само кооперациите, но и частни стопани и арендатори.

Условията в района са изключително благоприятни и за отглеждане на трайни насаждения: винени сортове лозя, сливи и праскови. С най-голям относителен дял в площите на трайните насаждения са лозята – 38%, сливите заемат 32% а прасковите - 30% от площите. Трайните насаждения се отглеждат преди всичко от кооперации и арендатори.

Зеленчукопроизводството се развива преди всичко в личните стопанства, отглеждането на тютюн в общината постепенно се ограничава.

ЖИВОТНОВЪДСТВО

През последните няколко години животновъдството получава известно развитие чрез създаване на малки семейни ферми, преди всичко за отглеждане на крави. Наблюдава се и увеличаване интереса на частните стопани към овцевъдството. Проблем за развитието му, обаче, е недостигът на естествени и изкуствени пасища. За съжаление, поземлените ресурси на общината не са големи и възможностите за използването на нови площи за тази цел са ограничени. Сериозен проблем представлява и остарелият сграден фонд с неотговарящи на съвременните изисквания условия за отглеждане на животните. Това води до влошена хигиена и качество на произвежданата продукция и намалява продуктивността. Така през периода 1999 – 2005 г. се наблюдава трайна тенденция към намаляване броя на основните видове животни, отглеждани в община Николаево. Единствено нарастване има в броя на отглежданите зайци, което може да се насърчава във връзка с качествата на тяхното месо и търсенето му на Европейските пазари. За да се постигнат нивата от началото на наблюдавания период, е необходимо да се оказва сериозна подкрепа на фермерите от района чрез предоставяне на съвети, техническа помощ и финансови ресурси за инвестиции.

ГОРСКО СТОПАНСТВО

Горското стопанство е с ограничено стопанско значение. Горският фонд представлява ~ 45% от територията. Той се използва преди всичко за добив на дървен материал, но също и за събиране на диворастващи билки и плодове. Горите се стопанисват и експлоатират от община Николаево. От листопадните гори в планинските и хълмисти територии на общината се добива официално малко количество дървен материал, заедно с това горите са подложени на незаконна сеч, която заедно с ограниченото залесяване, ги заплашва от унищожаване.

ЛОВ И РИБОЛОВ

Общината притежава отлични условия за развитие на рибовъдни стопанства, които да оползотворяват наличните водоеми и да подsigуряват сладководна риба за вътрешния и международния пазар.

Наличните гори и възстановяването на унищожените гори са потенциал за развитие на дивечовъдството и лова.

ДОБИВНА ПРОМИШЛЕННОСТ

В момента няма действащи кариери за добив на инертни материали за строителството.

Източниците на отпадъци от селското стопанство могат да бъдат както от растителен така и от животински произход. Най-често и двата вида отпадъци присъстват в частните стопанства и могат да се подлагат съвместно на механично - биологично третиране за получаване на компост с много добри качества и приложение като подобрител на почвата. Практиката на водещите страни в Европа доказва приложимостта на технологии

за компостиране в домашни условия. Въвеждането и популяризирането на технологии за фамилно компостиране в частните стопанства в общината е перспектива със значим икономически и екологичен ефект.

Перспективите за развитието на селското стопанство може да се търсят в:

- Обработване на необработваеми земи, които са с възможности за развитие на екологично планинско земеделие и животновъдство;
- Подобряване на състояние на съществуващия хидромелиоративен фонд;
- Увеличаване на финансови ресурси с инвестиционен и оборотен характер за изграждане на нови хидромелиоративни съоръжения, за закупуване на торове и пестициди, за резервни части за селскостопанската техника и др.;
- Изграждане на единна стратегия и на политика за реструктуриране на аграрния сектор с цел развитие на печеливши производства съобразени с природните и поземлените ресурси на общината;
- Създаването на модерни съвременни семейни ферми за растителна и животинска продукция;
- Създаване на нови масиви от трайни насаждения ;
- Отглеждането на култури Развитие на биологично земеделие - запознаване на производителите с технологията на производството и с нормативната база, както и с научните постижения;
- Създаване на условия за повишаване на нивото на научно обслужване в селското стопанство и на тази база, стимулиране на въвеждането на съвременни технологии на производство;
- Стимулиране на малките населени места чрез създаване на заетост в производството на етерично - маслените култури, в селския туризъм и изграждане на социална инфраструктура за задържане на населението

2.3.2. Туризъм

Община Николаево има потенциал за развитието на туризма: чиста природа, исторически забележителности, съхранен фолклор.

Северно от гр. Николаево, в местността „Топлицата” е крепостта „Асара”, изградена от три реда крепостни стени за охрана на прохода „Хаинбоаз”. На хълма „Асара” е и легендарната „Царска дупка”-сега затрупан вход на пещера.

Необходимо е да се направи проучване на историческата крепост „Асара”, в близост до гр. Николаево, на която са направени археологически разкопки от археологически екип под ръководството на Стефан Лисицов през 1986 г.

В землището на Николаево има и тракийски могили. За съжаление те не са проучени, макар че някои от тях вече са обект на иманярски набези.

Основните културни, исторически и природни забележителности и потенциали за развитие на туризма в общината са следните:

- Разнообразна и красива природа
- Крепост „Асара“ – северно от гр. Николаево
- Крепост „Ташлъктепе“ – землището на с.Елхово; по северните склонове на Сърнена средна гора
- Хижа „Момина сълза“ и хижа „Горска среща“ в горите на с.Едрево
- Къща за гости в с.Нова махала.
- Къщи за гости в с. Елхово.

2.4. Процес на обществени консултации

Предвидените процедури за обществени консултации целят създаване на условия и предпоставки за по-широко и ефективно включване на гражданите и организациите в процеса на изработването, обсъждането и приемането на общинските решения и политики в сектор управление на отпадъците.

2.5. Екологична характеристика

Географски и икономогеографски фактори са благоприятствали запазването на чиста околна среда в община Николаево. Съчетаването на предбалкански хълмове с речни долини придава специфичен облик на красивата местна природа с добри екологични характеристики.

На територията на общината няма природни паркове и резервати с национално значение, но има природни забележителности като вековни дървета, скални образувания и др.

Дървестната и храстовата растителност в община Николаево е представена от съобщества на сухоустойчиви видове: различни видове дъб /летен дъб, благун, горун и др./, бук, цер и габър, клен липа, бяла акация трепетлика, череша и др. От иглолистната растителност преобладава бял бор. Във влажните места покрай реките се срещат влаголюбиви видове - тополя, бряст, леска, люляк, шипка, обикновен глог и др.

В горския фонд преобладават нискостеблените гори. Горският фонд включва и редица непродуктивни площи, като долини, скали, сипеи и др. Районът е богат на различни дървесни, храстовидни и лечебни диворастящи растения. Отделни видове са поставени под специален режим по опазване и ползване

Фауната в община Николаево е разнообразна. Района се характеризира с голямо биоразнообразие. В реките се срещат кефал, каракуда, червеноперка и др. видове риби. Като характерни и типични за района могат да бъдат посочени следните видове бозайници - сърна, дива свиня, таралеж, заек, полска мишка и др.

От крилатите пернати - бял щъркел, обикновен мишелов, керкенец, малък сокол, обикновена гургулица, обикновена кукумявка, лястовица, синигер, полско врабче и други.

От семейството на влечугите най- характерни са: зелен гущер, ливаден гущер, водна змия, смок мишкар и др.

В района се срещат и някои защитени животински видове- малък креслив орел, сокол скитник, черен кълвач, ястреб и др.

На територията на общината няма големи промишлени предприятия, които да замърсяват почвата, въздуха и водите. Това добро състояние на екологичната обстановка отчасти се дължи и на икономическите промени настъпили в индустрията и селското стопанство в региона.

Факторите, влияещи върху екологичните качества на околната среда в община Николаево са: автотранспорт, обществено-битови отоплителни източници и промишлени дейности, които на този етап са по-незначителни. Елементи на въздействие върху човешкото здраве са газовете, съдържащи серни и азотни окиси, оловни и серно-кисели аерозоли, прах, малки метални частици; отпадъчните промишлени води, съдържащи масла, разтворители, нефтопродукти, ароматични вещества; твърдите битови отпадъци; транспортните шумови нива. Те въздействат токсично на кръвоносната и дихателната система.

Община Николаево има нисък потенциал на замърсяване на въздуха, няма установено превишаване на пределно допустимата концентрация. Като цяло качеството на атмосферния въздух на територията на общината е добро.

Съществуващите източници на емисии са с незначителна мощност и са с локален характер.

През зимните месеци има локални замърсявания, причинени от използване на въглища и дърва за огрев от местното население.

В близост до пътищата се наблюдават локални замърсявания, но като цяло качеството на атмосферния въздух е добро, тъй като липсват производствени мощности. Съществуващите източници на емисии са незначителни.

Изследването на товарооборота и пътничкопотока определя гр. Николаево като малък транспортен център с местно значение и замърсяването на въздуха с прах, азотни окиси и серни окиси, оловни аерозоли е незначително, а за останалите населени места в общината - пренебрежимо малко.

Повърхностните и подземни води на територията на община Николаево като цяло са с добро качество. Основни източници на замърсяване са попивните ями, речните води, прекомерно наторяване на селскостопански площи в миналото.

Санитарно-охранителни зони

На територията на община Николаево няма определени санитарно-охранителни зони в съответствие с изискванията на Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване.

Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води във водоприемниците и др.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени” чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита - пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

През последните години в района се налагат добри земеделски практики, както и спазване на технологичните изисквания при употреба на пестициди и торове и намаляване опожаряването на стърнищата след прибиране на селскостопанската продукция, което довежда до опазване на земите. Контрола за ограничаване на емисионното замърсяване на въздуха, водите и управлението на отпадъците допринася за намаляване на замърсяванията на почвите в района. Пунктовете за пробонабиране на почвите се определят от ИАОС гр. София. На този етап община Николаево не разполага с данни за замърсени почви.

Един от основните екологични проблеми на общината е свързан с отпадъците. Той включва периодичното образуване на нерегламентирани замърсявания, липсата на депо за строителни отпадъци, неоползотворяването на органичния и биоотпадък, смесването на рециклируемите отпадъци с ТБО и ниските приходи от такса „Битови отпадъци”, които не покриват разходите, свързани с управлението на битовите отпадъци.

По отношение на замърсяване на почвата с битови, строителни, растителни отпадъци и оборски тор е характерно, че замърсяването е с локален характер и засяга главно мери и пасища. На територията на община Николаево няма установени нерегламентирани сметища, а при възникване на такива, същите веднага се почистват и ликвидират.

Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, но и ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им

физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторната употреба води до съхранение на природни ресурси. Ето защо управлението им е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност.

Новата и ефективна стратегия за управление на твърдите битови отпадъци ще:

- повиши привлекателността на града и околностите му;
- намали и предотврати риска за здравето на хората;
- подобри условията за икономическо развитие и чистотата в населените места;
- подобри условията за развитие на селското стопанство в общината, например чрез производство на компост от органични отпадъци;
- подобри качеството и разшири обхвата на предлаганите услуги по третиране на отпадъци.

III. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

3.1. Анализ на отпадъците

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране. Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване?
- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци за анализирания период?
 - Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината?
 - Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането им?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното и европейското законодателство

3.1.1. Генерирани битови отпадъци

Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори. Непрекъснато нарастващото количество смесени отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията в община Николаево, налага предприемането на мерки за тяхното намаляване, повторната им употреба и увеличаване

на рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването им като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Община Николаево е една от сравнително малките общини в България, но се сблъсква с почти пълната гама проблеми, свързани с управлението на отпадъците.

ЗУО разделя отпадъците по видове, както следва:

- битови;
- производствени;
- опасни;
- строителни;
- биоразградими;
- масово разпространени.

Общинските власти играят важна роля в изпълнението на политиката по отношение опазване на околната среда, подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на

отпадъци, чрез сключването на договори и в това отношение основните им функции включват:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, тротоарите, площадките, алеите и поддържане на зелените площи и други територии предназначени за обществено ползване;
- избора на площадки, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци, чрез включването в регионална система;
- разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки, чрез организация по оползотворяване;
- организирането и прилагане на системата за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства с фирми получили разрешение от МОСВ;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища, чрез контрол от длъжностни лица;
- определяне на места за поставяне на негодни за употреба батерии.

Битови отпадъци

Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Трябва да бъде направена разлика и не трябва да се приема количеството генерирани битови отпадъци, като идентично на количеството събрани и извозени битови отпадъци, тъй като това е грешно като подход. Под внимание трябва да се вземат и да се отчитат, като генерирани, всички потоци битови отпадъци, независимо дали събирането им е организирано или възложено от общината или не е от общината. Дори и да липсва достоверна и статистически отчетена информация е необходимо под внимание да се вземат всички потоци битови отпадъци, генерирани на територията на общината-организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, площадките за вторични суровини,

производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации по оползотворяване или директно на преработвателни предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя.

*Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО **битови отпадъци** са „отпадъците от домакинствата” и „подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).*

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкият живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Николаево, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Промислените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

В община Николаево е изградена добре функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване. В системата е обхванато 100% от населението - гр. Николаево и селата: Нова махала, Едрево и Елхово.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.

Община Николаево е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Стара Загора. В сдружението участват още общините: Стара Загора, Казанлък, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Братя Даскалови, Чирпан, Николаево, Твърдица, Опан. С решение на общото събрание на сдружението от 09.06.2009 г., общини Раднево и Павел Баня са приети за равноправни членове на сдружението.

С решение № 238 от 05 януари 2009 г. гр. Ст. Загора, Старозагорския Окръжен съд /Търговско отделение/ регистрира юридическо лице - Сдружение с нестопанска цел с наименование „Регионално сдружение за управление на отпадъците - Стара Загора“. Мястото на изпълнение на дейността на сдружението е гр. Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики” 107.

Площадката, определена за изграждане на Регионален център за управление на отпадъците – Стара Загора, е разположена извън урбанизираната територия в землището на с. Ракитница, община Стара Загора.

Площадките за изграждане на претоварни станции са на територията на общините Казанлък, Гурково и Гълъбово.

Обектът е разположен на площ от 325 декара и включва Клетка за депониране на неопасни отпадъци с обслужваща инфраструктура, Общински център за рециклиране,

Инсталация за сепариране и закрито компостиране, Система за улавяне на газовете. Изградени са и 4 пречиствателни съоръжения за пречистване на водите от експлоатацията на регионалния център. Само излишъкът от чистите води, евентуално при проливни дъждове, ще се отвежда в река Сазлийка.

Генерираните отпадъци на територията на община Николаево се събират и извозват от „Сорико” ООД гр. Нова Загора и се предават в претоварна станция гр. Гурково, общ. Гурково.

Таблица 20: Количества депонирани смесени битови отпадъци от община Николаево 2017-2019 г. в тона.

2017	2018	2019
634,710	673,770	659,940

Източник: Община Николаево

Налага се извода, че въпреки, че населението на общината е намаляло с 3% през 2019 г. спрямо 2017 г., количеството генерирани смесени битови отпадъци се е увеличило с около 20% за същия период. Цитираните количества ТБО са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговски обекти, предприятия и други генератори.

Важен показател за управление на отпадъците е **нормата на натрупване на отпадъците**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2017 г. е 435 кг. /жител/година, за община Николаево - 122 кг/жител/година, по-ниско от средната норма за страната.

Нормата на натрупване на отпадъците в община Николаево за 2019 г. е 126 кг./ж/г., което е със 4 кг/човек/на година повече спрямо 2017 г. Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Николаево е по-ниска от допустимите стойности.

Това означава, че Общинската администрация се справя добре с процесите на управление на отпадъците, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години.

ИЗВОДИ:

Нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в общината през последните години е в допустимите референтни стойности и под средните нива за област Стара Загора и за страната.

Населението на общината намалява с 3% за периода 2017-2019 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се увеличава. Това се дължи на променящите се потребителски навици и начин на живот на

домакинствата и на дейността на промишлени предприятия, търговски обекти и заведения.

За редуциране обема на депонираните количества е препоръчително увеличаване дела на разделно събраните рециклируеми отпадъци, разширяване на фамилното компостиране на зелените и био-разградими отпадъци, осигуряване на възможности за отделно събиране и извозване на отпадъците от твърдо гориво през отоплителния сезон, на строителните отпадъци при ремонти и други мерки.

Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците.

Консуматорските и потребителски навици на населението в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и резултатите от анализите зависят от годишния сезон.

Поради това, изследванията при определяне на морфологичния състав на отпадъците се извършват така, че да бъдат обхванати 4- те годишни сезона (зима, пролет лято и есен). Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

- Метали - опаковки от безалкохолни и алкохолни напитки, консервени кутии, капачки и др.
- Гума - гумени изделия, играчки и др.
- Текстил - дрехи, парцали, трикотаж, завивки и др.
- Пластмаса - опаковки, кутии, бутилки, фолио, пластмасови изделия, торбички и др.
- Градински и растителни - растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.
- Инертни - пепел, сгур и пръст и др.

Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива.

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Николаево е извършен през 2018 г.

Данните от Доклада за морфологичния анализ за състава на събраните, извозени и депонираните от територията на община Николаево на претоварна станция - гр. Гурково смесени битови отпадъци са представени в следващите таблици.

Таблица 21: Морфологичен състав на образуваните количества смесени битови отпадъци

Вид отпадък	Средни стойности % Пролет	Средни стойности % Лято	Средни стойности % Есен	Средни стойности % Зима
Хранителни	13	14	10	13
Хартия	2	18	1	6
Картон	5	8	5	-
Пластмаса	15	16	7	15

Текстил	7	-	7	-
Гума	2	-	-	-
Кожа	1	1	2	-
Градински	14	4	28	5
Дървесни	2	13	3	2
Стъкло	6	4	-	3
Метали	1	2	1	6
Инертни (над 4 см)	3	-	1	2
Опасни	1	1	-	2
Други	8	9	5	4
Ситна фракция (под 4 см)	20	10	30	42

Източник: Окончателен доклад за извършен през 2018 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Николаево

Приблизителният състав на генерираните в община Николаево отпадъци в тегловни проценти е: хранителни - 12,50%; хартия - 6,75%; картон - 4,50%, пластмаса - 13,25%; текстил

- 3,50%; гума - 0,50%; кожа - 1,00%; градински - 12,75%; дървесни отпадъци - 5,00%; стъкло

- 3,25%; метали - 2,50%; инертни материали - 1,50%, опасни отпадъци - 1,00%, други - 6,50% и ситна фракция - 25,50%.

Таблица 22: Морфологичен състав на образуваните количества смесен, разделно събран и общ отпадък по фракции в тона и средногодишен процент

Вид отпадък	Количество смесен отпадък на година (тон)	Разделно събран отпадък на година (тон)	Общ отпадък на година (тон)	Общ отпадък на година %
Хранителни	128,32	0	128,32	9,83
Хартия	88,35	0	89,58	6,86
Картон	91,47	0	91,47	7,01
Пластмаса	112,63	0	113,68	8,71
Текстил	75,92	0	75,92	5,82
Гума	28,85	0	28,85	2,21
Кожа	40,12	0	40,12	3,07
Градински	96,11	0	261,11	20,01
Дървесни	55,07	0	55,07	4,22
Стъкло	95,33	0	95,33	7,31
Метали	91,06	0	102,44	7,85
Инертни (над 4 см)	68,19	0	68,19	5,23
Опасни	56,93	0	56,93	4,36
Други	49,42	0	49,42	3,79
Ситна фракция (под 4 см)	48,40	0	48,40	3,71
Общо	1126,16	0	1304,82	100

Източник: Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината

Таблица 23: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г.

Видове отпадъци	Населени места от 3 до 25 хиляди жители
Хранителни	23.20%
Хартия	8.50%
Картон	5.50%
Пластмаса	10.10%
Текстил	3.70%
Гума	0.90%
Кожа	0.90%
Градински	21.70%
Дървесни	2.00%
Стъкло	6.10%
Метали	2.00%
Инертни	14.80%
Опасни	0.60%
Общо	100.00%

Източник: НПУО 2014-2020 г.

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, те са задължени на определена периодичност да извършват морфологичен анализ на битовите си отпадъци. Съгласно нормативните разпоредби на Чл. 8, ал. 3 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г., Кметовете на общините извършват на всеки 5 години морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община, съгласно Методика, утвърдена със Заповед на Министъра на околната среда и водите. Препоръчителният срок за изготвяне на следващ морфологичен анализ на отпадъците, образувани на територията на община Николаево е през 2023 година.

ИЗВОДИ:

- > Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите – „ситна фракция под 4 см.“ – 25.50%, „градински отпадъци“ - 12,75%, в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.; „хранителни“ - 12,50%.
- > Рециклируемите отпадъци имат 30,25% относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса - 13,25 %, следвано от метали - 2,50%, стъкло - 3,25%, хартия - 6,75% и картон - 4,50%.

> Процента на отпадъците от фракция „други“ е средно - 6,50%, което показва, че в контейнерите за битова смет се изхвърлят и неопределими отпадъци, които допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода на отпадъка.

Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

Важна част от анализа на битовите отпадъци е да се изследват количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци в община Николаево за последните години, тъй като достоверността на информацията особено за разделно събираните, рециклираните и оползотворените отпадъци в този период е на сравнително добро равнище.

Необходимо е да се идентифицират:

- количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез системите за разделно събиране;
- количествата депонирани биоразградими битови отпадъци;
- количествата разделно събрани и оползотворени битови биоотпадъци.

Отпадъци от опаковки

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

В Община Николаево не е въведена система за разделно събиране на отпадъците.

Биоразградими отпадъци

В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като

гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията за събиране и третиране на биоразградими отпадъци са регламентирани в Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични“ или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими“) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин.

В община Николаево няма изградена система за разделно събиране и транспортиране на биоразградими и биоотпадъци и не е въведена система за фамилно компостиране на градински отпадъци.

Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- *използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;*
- *закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);*
- *натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);*
- *натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след това компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата).;*
- *изгаряне на градински отпадъци и листа.*

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложили конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на община Николаево и значителното участие на зелените, градински и селскостопански отпадъци, образувани от домакинствата в определени периоди е необходимо да се предприемат действия в две посоки:

- *за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;*
- *за въвеждане на система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци от общината, след изграждане на регионална инсталация за компостиране/анаеробно разграждане от РСУО – Стара Загора.*

Компостирането на растителните отпадъци в мястото на образуването им е в синхрон с приетите принципи за управление на отпадъците. В този случай растителните остатъци не са отпадък, а изходна суровина за получаване на компост -средство за подобряване качеството и плодородието на почвата. При реализацията на целите ще се кандидатства за финансово подпомагане от страна на ПУДООС и ОПОС.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Един от подходящите методи на биологично третиране, подходящи за условията на общината е анаеробното разграждане, при което се отделя биогаз за производство на енергия и компостирането (домашно и/или полево), при което произведения компост има възможност да се използва за рекултивация на нарушени терени, в земеделието, при озеленителни и възстановителни дейности при строителни проекти и др.

В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци.

В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Целесъобразно е за периода обхванат от настоящата програма да се планира на територията на общината да бъде изградена и една площадка за открито компостиране чрез разстилане на биоразградимите отпадъци на редове (по метода windrow). Това ще позволи да се предотврати депонирането на значителни количества биоразградими отпадъци при сравнително малки инвестиционни и експлоатационни разходи. Предлаганият метод на третиране на биоразградимите отпадъци използва се основава процеса био-деградация, който в естествени условия протича бавно, на повърхността на земята, при температурата на околната среда и предимно анаеробно. Естественото разлагане на органиката се ускорява като преработваният субстрат се събира на редове (т.нар. windrow), което позволява да се съхрани част от топлината отделяна от дейността на микроорганизмите, при което температурата нараства. Този ускорен процес именно е компостирането. Компостирането се разделя на 4 стадия: 1) мезофилен; 2) термофилен; 3) изстиване; 4) съзряване. В процеса на био- деградацията органичният субстрат претърпява физично и химично превръщане с образуването на стабилен хумифициран краен продукт. Този продукт е ценен за селското стопанство като органичен тор и като средство за подобряване структурата на почвата. Важни параметри на процеса са отношението C/N и мултидисперсността на субстрата, необходима за нормалната аерация.

За изграждане на съоръжението за компостиране се предвижда да се отдели необработваема земя общинска собственост. Разположението на площадката трябва да е избрано така, че да е лесно достъпно за всички населени места в общината и да отговаря на Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци, както и на изискванията за отстояние от жилищните сгради.

При ефективно извършване на процеса на обръщане активната фаза може да приключи до 1 месец след което са необходими още около два месеца за изстиване и съзряване. Оборската тор и някои растителни отпадъци имат ниско съотношение C/N, висока влажност и лошо се подават на аерация. Те трябва да се смесват с твърд материал (пълнител) сорбиращ влагата, който обезпечава допълнителен въглерод и нужната за аерирането структура на сместа. Най-добрият пълнител се явява сламата, но може да се добавят листа, стърготини, трески, хартиени изрезки и др. В случай, че проекта се развива успешно ще се обсъдят и ползите от закупуване на оборудване за предварително раздробяване и пресяване на биоразградимите отпадъци.

Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на регионалното депо. За събирането на отпадъците от малките населени места на общината не се предвижда въвеждането на система за събиране и извозване до съоръжението за компостиране. Биоразградимите отпадъци ще бъдат доставяни от домакинствата, срещу което ще получават готов компост. Очаква се, че безплатното предоставяне на компост е достатъчен стимул за населението от селата за да отделят биоразградимите отпадъци от общия отпадъчен поток и по такъв начин да допринесат за намаляване на разходите за извозването на битовите отпадъци до регионалното депо.

Освен за безвъзмездно ползване от жителите, които доставят биоразградими отпадъци за компостиране, за готовия компост ще се търси пазарна реализация в селското и горското стопанство и озеленяването или ще се ползва за наторяване и подобряване на почвата в общински паркове и градини, спортни площадки, нарушени терени и др.

Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и
- градинските отпадъци;
- 20% от текстилните отпадъци;
- 25% от отпадъците от кожи.

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл.31 ал.1 т.2 - целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква да се осигури съвместното постигане на следните регионални цели за разделното събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.

Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“⁸ за община Николаево е значителен - 41,50%, в това число - хранителни - 12,50%, градински - 12,75%, дървесни отпадъци - 5,00%, хартия - 6,75% и картон - 4,50%.

Анализите показва, че в общината има добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на отпадъци с биологичен произход и съответното им оползотворяване, напр. чрез компостиране.

Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на Регионалното депо. Предвижда се и въвеждане на система за домашно компостиране.

ИЗВОДИ:

На база анализираната информация може да се направи извод, че количествата на ТБО, които постъпват за депониране от територията на община Николаево, могат значително да се намалят:

- чрез отделяне на количествата рециклируеми компоненти от отпадъчния поток, които се предават за рециклиране;
- чрез отделяне на органичната фракция, която да се оползотворява чрез инсталации за компостиране или други методи за оползотворяване.

3.1.2. Строителни отпадъци

С Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г. се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци. С Наредбата се насърчава рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от ЗУО.

Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Член 6 от Наредбата забранява нерегламентираното изхвърляне, изгаряне, както и всяка друга форма на нерегламентирано третиране на СО, в т. ч. изхвърлянето им в контейнерите за събиране на битови отпадъци или разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците.

Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни” са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване” е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

Възложителите на СМР и/или на премахването на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО).

Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице. (2) За строежи, чийто възложител е кметът на общината, контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от директора на РИОСВ, на чиято територия е строежът.

Кметът на общината изпраща информацията до директора на РИОСВ, на чиято територия ще се извършват СМР или премахване на строежи, за издадените през предходния месец разрешения за строеж или заповеди за премахване на строеж. Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудително премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението.

Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за

извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавноизпълнение на събиране на вземането от задължените лица по реда на чл.417, т.2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища.

Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за депониране и рециклиране на строителни отпадъци в общината.

На територията на общината няма изградено депо или площадка за депониране на строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране и последваща повторна употреба на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци през последните години.

Ниската тенденция в прираста на населението в община Николаево не стимулира дейности в жилищно строителство. Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъците се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци.

Част от генерираните СО попадат в общия поток със смесените битови отпадъци, които се извозват до претоварна станция гр. Гурково.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със Закона за управление на отпадъците, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинска наредба за управление на отпадъците.

В бъдеще общината ще може да получава надеждни данни в случаите, когато извършва процедурите за одобрение на плановете за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране на строителни отпадъци.

ИЗВОДИ:

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Николаево са предимно от юридически лица от строителна дейност. Незначителна част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности.

Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите. Отчитайки факта, че голяма част от сградният фонд в общината е амортизиран, пътната и улични мрежи се нуждаят от ремонти, можем да предположим, че новото строителство и обновяването неминуемо ще доведе до генериране на по-големи количества земни маси и строителни отпадъци.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване.

3.1.3. Производствени и опасни отпадъци

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.т13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код B15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организиранията мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране. Основните генератори на производствен отпадък в община Николаево са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни отпадъци. При констатирани такива се използват услугите на лицензирана фирма. Един от потенциалните източници за локални почвени замърсявания са складовете за съхранение на негодни и залежали пестициди. На територията на община Николаево е имало 3 склада за пестициди, намиращи се в гр. Николаево и селата Нова махала и Елхово.

На 11.11.2019 год. с подписване на складови протоколи Община Николаево е предала складовете с препарати с изтекъл срок на годност в гр. Николаево и с. Нова махала за преупаковане, транспортиране и предаване за окончателно обезвреждане и почистване

на представители на Българо-швейцарска програма за сътрудничество и с предаването им, от Община Николаево отпадат всички ограничения на правото и на собственост. По този начин е ликвидирано наличието на опасни отпадъци на територията на община Николаево. През м. септември 2020 год. са иззети и пестицидите намиращи се в частен имот на „Аскент“ ЕООД в с. Елхово, общ. Николаево. Замярявания на почвите в общината се предизвиква от изхвърлянето на твърди битови отпадъци (отпадъци от различен характер). Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците. В местата с високи подпочвени води, съществува тенденция /естествен процес/ за вкисляване и засоляване на почвите.

ИЗВОДИ:

В община Николаево в голяма степен са решени проблемите с управлението на производствените и опасни отпадъци. РИОСВ – Стара Загора извършва системни проверки за спазване изискванията на ЗУО за управление на производствените и опасни отпадъци. Необходима е добра комуникация с контролните органи при необходимост за предотвратяване рисковете за човешкото здраве и околната среда.

3.1.4. Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* - защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* - оползотворяване материалите, заложи в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор“ е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане .

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Община Николаево няма сключени договори за разделно събиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба батерии и акумулатори и излезли от употреба МПС.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от „Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти“, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни

масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна, нараства незначително и е твърде вероятно целите заложи в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информирание на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване”, приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл.27, ал.1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

За разделно събиране на ИУЕЕО, Община Николаево няма сключен договор с организация за оползотворяване.

В община Николаево няма регистрирани площадки за дейности с отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и излезли от употреба гуми.

Информацията за управлението на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци. На етапа на изготвяне на настоящата общинска Програма за управление на отпадъците няма данни за количествата на разделно събирани други масово разпространени отпадъци - отработени моторни масла, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за да се избегне заплахата за общественото

здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за точното количество образувани болнични отпадъци в общината.

Болничните отпадъци на територията на общината се генерират основно от Здравните кабинети в 4 населени места.

Утайки от ПСОВ

На територията на община Николаево няма действаща ГПСОВ.

ОБООБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Количеството на депонираните битови отпадъци от територията на община Николаево за периода 2017-2019 г. е средно по 55 тона на месец или 660 тона средно на година. За периода общият битов отпадък в общината се увеличава въпреки, че населението на общината е намаляло през 2019 г. спрямо 2017 г.
- Нормата на натрупване на отпадъците в община Николаево за 2019 г. е 126 кг./ж/г., което е със 12 кг/човек/на година повече спрямо 2017 г. Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Николаево е по-ниска от допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация се справя добре с процесите на управление на отпадъците, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години.
- Основен източник на битови отпадъци са домакинствата и предприятията. Системите за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци обхващат 100% от населението, като на територията на общината няма необслужвани населени места.
- Депонирането като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в общината, следван от разделното събиране на отпадъци. Поради липсата на съоръжения за оползотворяване на биоразградими битови отпадъци се наблюдава изоставане по показателя компостиране.
- Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите - „градински отпадъци“ - 12,75%, в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.; „хранителни“ - 12,50%; „пластмаса“ - 13,25%; „метал“ - 2,50% и „стъкло“ - 3,25%. Посочените видове формират 44% от всички отпадъци в общината.
- Рециклируемите отпадъци имат 30% относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е

процентното съдържание на пластмаса - 13,25 %, следвано от метали - 2,50%, стъкло - 3,25%, хартия - 6,75% и картон - 4,50%.

- Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“⁹ за община Николаево е значителен - 41,50%, в това число - хранителни - 12,50%, градински - 12,75%, дървесни отпадъци - 5,00%, хартия - 6,75% и картон - 4,50%.
- Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците от строителство на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване и или повторна употреба.
- Необходимо е системно проучване на морфологичния състав на отпадъците, което да позволи идентифициране на съществуващите тенденции и избиране на специфичен подход, свързан с разделното събиране и други дейности по управление на отпадъците.
- Необходимо е разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки), в административни сгради, търговски обекти и в повече населени места на общината.
- Разширяване на информационните кампании за обществеността и бизнеса относно ползите от разделното събиране на отпадъци, координирани с информационните кампании на организациите по оползотворяване, ще допринесе за подобряване на ефективността на системата.
- Икономически инструмент, който би могъл да доведе до разширяване на разделното събиране, е въвеждане на стимули/отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми, които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.

3.2. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

3.2.1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност.

Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци са два:

- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци.

В община Николаево има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците. Системата за събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци обхваща 100% от населението на общината или 5217 души към 31.12.2019 г.

Твърдите битови отпадъци от територията на община Николаево се събират и извозват от „Сорико“ ООД гр. Нова Загора и се предават в претоварна станция гр. Гурково, общ. Гурково.

Отдел „ДОДУТ“ при общинска администрация отговаря за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци от гр. Николаево и останалите 3 населени места от общината и транспортиране до претоварна станция гр. Гурково;
- Събиране на нерегламентирано изхвърлени битови и други отпадъци около съдовете и жилищните райони и транспортирането им до депото.
- Почистване на контейнерните площадки, ако има отпадъци след обработка на контейнера;
- Почистване и извозване на отпадъци от локални замърсявания с битови, или растителни отпадъци, както и отпадъци от пролетно почистване на зелени площи;
- Поддържане на териториите за обществено ползване, както следва:
- Ръчно метене на улични платна, тротоари, площади, алеи и други територии
- Отпадъците в община Николаево се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.
- Общината не разполага със собствени автомобили за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Съдовете за твърди битови отпадъци, които по настоящем са разположени във всички населени места са собственост на Община Николаево. Сметосъбирането и сметоизвозването се осъществява със съдове тип „Бобър“ - 1,1 м³ и съдове тип „Мева“ - 110 л., 120 л. и 240 л.. През 2019 г. общината разполага с 44 броя контейнери с обем - 1,1 м³ тип „Бобър и 1170 броя кофи Мева“.

През 2020 г. са закупени допълнително 8 бр. контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1.1м³, 37 бр. пластмасови кофи с вместимост 120 л. и 60 бр. пластмасови кофи с вместимост 240 л. за сметосъбиране.

Таблица 25: Брой и разпределение на съдове за отпадъци в община Николаево по населени места към 01.01.2020 г.

№ по ред	Населено място	Контейнери 1,1 м ³ - „Бобър“ - железни	Кофи тип „Мева“ - железни - 110 л.	Контейнери - пластмасови	Кофи – пластмасови 120 л	Кофи – пластмасови 240 л
1	гр. Николаево	12	70	18	400	160
2	с. Нова махала	-	-	-	120	40
3	с. Елхово	-	-	10	-	220
4	с. Едрево	-	-	4	120	40
	ОБЩО	12	70	32	640	460

Източник: Община Николаево

На основание Заповед РД-01-272/ 30.10.2019 г. на Кмета на община Николаево са определени районите за събиране и транспортиране на отпадъците, както и честотата на сметоизвозване на битовите отпадъци на територията на общината, което е два пъти месечно за гр. Николаево и с. Нова махала и през 20 дни месечно за с. Едрево и с. Елхово. Битовите отпадъци от Община Николаево се депонират на претоварна станция – гр. Гурково.

Община Николаево не разполага със съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци и специализирани съдове за отпадъци от сгурия и пепел. В община Николаево няма определен терен за временно съхранение на биоразградими отпадъци.

Контейнери и транспортни средства за събиране на зелени биоотпадъци в община Николаево няма. Предстои закупуване на същите, но зависи от финансовите възможности на общинския бюджет.

Образуване на нерегламентирани сметища не се допуска, тъй като се прави периодичен мониторинг за замърсявания на територията на общината и същите се премахват своевременно.

ИЗВОДИ:

В община Николаево има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците, която обхваща 100% от населението.

Няма причина да се очаква, че генерирането на битови отпадъци в Община Николаево през следващите години ще се различава от общите за страната тенденции.

Очакванията са да се промени и морфологичния състав на образуваните отпадъци в резултат на:

- Масово използване в бита на пластмасови и комбинирани опаковки за еднократна употреба, които ще излязат от употреба през 2021 г.;
- Провеждане на много разяснителни и обучителни мероприятия от страна на общинска администрация съвместно с фирми по оползотворяване по отношение
- осъзнаване на факта, че отпадъка събран разделно е много ценен ресурс.

3.2.2. Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от Наредба №6/27.08.2013 г. с посл. изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г., отпадъците предназначени за обезвреждане, чрез депониране следва да се подлагат на предварително третиране. Министърът на околната среда и водите утвърждава със заповед Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци в Република България.

По смисъла на Наредба № 6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци под „Предварително третиране” разбираме - всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците, с цел да се намали обема им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им.

Съгласно дефиницията за „предварително третиране” (в наредбата и в директивата) изпълнението на поне една от целите на изискването за промяна на характеристиките на отпадъците е достатъчно за да се счита, че операцията представлява предварително третиране. Предварителното третиране на битовите отпадъци, следва да бъде разглеждано едновременно с прилагането на изискванията за поэтапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране.

Като основни методи за предварително третиране на смесените битови отпадъци могат да се разглеждат:

- разделно събиране при източника на образуване;
- сепариране (разделяне) по фракции на битовите отпадъци;
- биологични методи за третиране на биоразградимата фракция от общия поток на битовите отпадъци;
- смесени методи на механично и биологично третиране на битовите отпадъци.

От съществуващата система за управление на отпадъците на територията на община Николаево може да се приеме, че не се осъществява предварително третиране на битовите отпадъци в процеса на събирането им от специализираните автомобили. Обезвреждане на битови отпадъци на територията на общината също не се извършва. При установяване на негодни за употреба пестициди, общината ползва услугите на лицензирана фирма за обезвреждане на същите. Система за разделно събиране на специфични потоци отпадъци на територията на общината не е изградена.

На територията на община Николаево няма изградени площадки и съоръжения за третиране на битови отпадъци. Същите се събират и извозват на претоварна станция гр. Гурково.

На територията на община Николаево се генерират основно битови отпадъци, които са класифицирани като неопасни и инертни отпадъци, които отпадат от строително-ремонтни дейности от домакинствата.

За изпълнение на нормативното изискване относно предварително третиране на отпадъците и с цел намаляване на количествата, подлежащи на депониране Община Николаево предвижда в бъдеще:

- Отделяне на биоразградимите отпадъци от общия поток битови отпадъци, чрез специални съдове и извозването им до инсталация за компостиране на Регионалното депо за отпадъци в гр. Стара Загора и разширяване на системата за фамилно компостиране.
- Отделяне на опасните отпадъци от бита от общия отпадъчен поток, чрез събирането им в Общински събирателен център и предаването им на фирма, притежаваща разрешително за оползотворяване по реда на ЗУО.
- Отделяне на рециклируемите отпадъци, чрез разширяване на съществуващата система за разделно събиране и сключване на договор с организация по оползотворяването на тези отпадъци от всички населени места.

3.2.3. Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците

Основната концепция на организацията за разделно събиране на отпадъци се състои в това, че всеки отделен продукт се превръща в отпадък, като се смеси в кофата за общо събиране на отпадъци. Разделно събраните хартиени, пластмасови, метални и стъклени опаковки от тези отпадъци вече не са боклук, а търговски продукт - ценна суровина за промишлеността. Изхождайки от актуалната в момента законова рамка, се определя какъв/или какви именно компоненти от състава на ТБО ще се събират от общия поток генерирани отпадъци. Ефективното разделяне на потока отпадъци е ключът към успешното осъществяване на всяка една програма за разделно събиране на отпадъци, включително отпадъци от опаковки.

Изборът и въвеждането на система за разделно събиране ще подпомогне икономиката чрез спестяване на ценни суровини, материали и ресурси и ще увеличи експлоатационния срок на депата за битови отпадъци.

Въвеждането на устойчива общинска колективна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, включваща контейнери за разделно събиране с последващо сортиране по видове материали в сепарираща инсталация, и обезпечена със специализирана техника за отпадъци и транспортно обслужваща техника, е един процес, който е икономически приемлив и ще доведе до висока ефективност.

На територията на община Николаево няма въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. През годините са правени опити да се сключи договор за разделно събиране на отпадъците, но поради малкия брой жители никоя фирма не проявява интерес.

С цел намаляване на количествата отпадъци, подлежащи за депониране от територията на община Николаево се препоръчва на населението всички отпадъци, подлежащи на рециклиране да се предават в пунктовете, отговарящи на изискванията на Закона за управление на отпадъците. Особено внимание се обръща на лица, извършващи търговска дейност.

3.2.4. Обезвреждане на отпадъци

Депониране

Екологосъобразното обезвреждане на отпадъците е заложено в нормативните документи и международни Директиви за отпадъците, отразени изцяло в българското законодателство. За да се намали въздействието върху околната среда от депонирането на биоразградими общински отпадъци, Директива 1999/31/ЕС за състава на депонираните отпадъци, съдържа клауза за поетапно намаляване на количествата на депонираните биоразградими отпадъци.

Дейности за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците:

- Засилване прилагането на контрола върху неконтролирано изхвърляне и неконтролирано изгаряне на отпадъци и др. неконтролирани методи за обезвреждане на отпадъци;
- Поетапно редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци от общото количество на биоразградимите отпадъци, депонирани на депото;
- Въвеждане на разделно събиране и третиране на зелените отпадъци;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Изграждане на открити площадки за събиране и компостиране на отделно събраните зелени отпадъци от паркове и градини на територията на общините;
- Изграждане на регионално депо, отговарящо на настоящите законови изисквания;
- Изграждане на площадка за компостиране на регионалното депо.
- Редуциране на обема на депонираните рециклируеми отпадъци чрез предварително сепариране и изграждане на центрове за рециклиране;
- Осигуряване прием на широк спектър отпадъци, различни от обикновените домакински отпадъци, като например: опасни домакински отпадъци, отпадъци от

електронно и електрическо оборудване, едрогабаритни отпадъци, градински отпадъци, строителни отпадъци от частни домове, рециклируеми материали и др. на регионалното депо;

- Всички други фракции домакински отпадъци, като опасни отпадъци, ОЕЕО и СО от домакинствата, които не се приемат от общинската система за сметосъбиране, ще бъдат приемани и сортирани в центъра за рециклиране, за да се гарантира, че отпадъците ще бъдат третирани в съответствие с целите на НПУО.

- Регионалният център за управление на отпадъците е най-големият обект от инвестиционен проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора“, финансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България, чрез Оперативна програма "Околна среда 2007 - 2013 г.", по Договор за безвъзмездна финансова помощ № DIR-5112122-S007/29.08.2012 год. Инвестиционният проект е на обща стойност 51 667 558,06 лв., от които 41 721 553,14 лв. европейско съфинансиране; 7 362 627,02 лв. национално съфинансиране и 2 583 377,90 лв. собствен принос на общините от региона.

Обектът е разположен на площ от 325 декара и включва Клетка за депониране на неопасни отпадъци с обслужваща инфраструктура, Общински център за рециклиране, Инсталация за сепариране и закрито компостиране, Система за улавяне на газовете. Изградени са и 4 пречиствателни съоръжения за пречистване на водите от експлоатацията на регионалния център. Само излишъкът от чистите води, евентуално при проливни дъждове, ще се отвежда в река Сазлийка.

Биологично третиране

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични“ или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими“) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин. Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;
- закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- изгаряне на градински отпадъци и листа.

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложили конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък. Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на Общината и значителното участие на селскостопанските отпадъци, образувани от домакинствата в определени периоди, се предприемат действия в две посоки:

- за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- за изграждане на инсталации за компостиране /анаеробно разграждане в РСУО
Стара Загора

Компостирането на растителните отпадъци в мястото на образуването им е в синхрон с приетите принципи за управление на отпадъците. В този случай растителните остатъци не са отпадък, а изходна суровина за получаване на компост - средство за подобряване качеството и плодородието на почвата. При реализацията на целите ще се кандидатства за финансово подпомагане от страна на ПУДООС и ОПОС.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Един от подходящите методи на биологично третиране, подходящи за условията на общината е анаеробното разграждане, при което се отделя биогаз за производство на енергия и компостирането (домашно и/или полево), при което произведения компост има възможност да се използва за рекултивация на нарушени терени, в земеделието, при озеленителни и възстановителни дейности при строителни проекти и др.

Видно от резултатите от морфологичния анализ на битовите отпадъци в общината, образуваните количества биоразградими отпадъци не са достатъчни за изграждане на компостираща инсталация. Компостиращи инсталации с капацитет под 2000 тона годишно са икономически неефективни и не биха получила финансиране. Затова управлението на биоразградимите отпадъци трябва да се организира на регионален принцип като част от регионалната система за управление на отпадъците. В тази връзка общините от Регионално сдружение за управление на отпадъците гр. Стара Загора следва да кандидатстват по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци.

3.2.5. *Предотвратяване на риска от стари замърсявания*

На територията на община Николаево всички нерегламентирани селски сметища са почистени.

При установяване на локални нерегламентирани замърсявания се предприемат незабавни мерки по отстраняването им. Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол от страна на общинската администрация водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци на територията на община Николаево.

В част от случаите се наблюдават повторно замърсяване на терените с локализирано нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, но същите се почистват отново.

ИЗВОДИ:

В община Николаево липсва система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и инсталация за тяхното компостиране и оползотворяване. Поради недостатъчните количества биоразградими отпадъци, необходими за изграждане на инсталация за компостиране на територията на общината е необходимо тя да участва в съвместен регионален проект за изграждане на компостираща и сепарираща инсталация на РСУО Стара Загора. Образованите отпадъци в общината се депонират на претоварна станция гр. Гурково.

3.3. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- разработване и прилагане на законодателството, технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;
- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагане на местно ниво;
- съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската инфраструктура за отпадъци.

Изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците в община Николаево до 2028 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по- малките общини. Това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

В дейностите по управление на отпадъците са ангажирани следните институции: Община Николаево; Общински съвет - Николаево; Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Стара Загора, което обхваща общините Стара Загора, Казанлък, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Братя Даскалови, Чирпан, Николаево, Твърдица, Опан, Раднево и Павел баня, оператор на претоварна станция гр. Гурково и „Сорико“ ООД гр. Нова Загора.

Дейностите по управление на отпадъците на местно ниво в община Николаево се осъществяват чрез:

- изпълнение на Общинската програмата за управление на отпадъците и
- спазване на Наредбите, приети от Общински съвет Николаево, имащи отношение към темата с отпадъците.

В Общината управлението на отпадъците се извършва от Кмет - ресорен Заместник кмет - Кметове на населени места и служител в отдел „Земеделие, Екология, Озеленяване и Чистота“

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската администрация, а конкретно по населени места кметовете на населените места.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет Николаево структура на общинската администрация, отговорното звено за дейностите по опазване на околната среда и в частност по управление на отпадъците е Дирекция „Общински дейности и устройство на територията“. В отдела има назначени отговорни служители, които освен дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнение на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БД „ИБР“ и други, активно участва в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

С оглед на действащата административна структура на Община Николаево, изпълнението на ПУО ще се осъществява от служител от Общинската администрация, на който са възложени следните функции, свързани с екологията и опазването на околната среда:

- Събиране на информация за състоянието на околната среда в общината;
- При непосредствена опасност, съществено замърсяване или увреждане на околната среда незабавно информира кмета на общината и съдейства за предприемане на мерки за предотвратяване на евентуални вредни последици;
- Контрол на състоянието на компонентите и факторите на околната среда и източниците на замърсяване на територията на общината;
- Съставяне на програми и графици във връзка с контрола по опазването на околната среда;
- Контролиране на събирането и обезвреждането на битовите и строителните отпадъци и др.

Служителят, назначен да отговарят за проблемите по управление на отпадъците притежават професионална компетентност и опит за заемане на длъжността. Той извършва контролната дейност по отпадъците, но анализът на количествените характеристики на човешките ресурси показва, че броят на служителите, пряко отговорни за опазването на околната среда и управлението на отпадъци е недостатъчен спрямо разширяващите се ангажименти на общините в тези сфери.

Препоръчва се увеличаването на щатната бройка (поне с още 1 бр.) на служителите в Общинската администрация и отделянето на самостоятелна длъжност за управление на отпадъците, която да обхваща изпълнението на дейности, свързани с тази политика на

общината. Допълнителен мотив към препоръката е широкият спектър на направленията, за които отговаря администрацията.

За извършване на контролна дейност в общината са упълномощени освен компетентните служители и кметовете на кметствата. Актовете се съставят от експерти или експерти по опазване на околна среда на Общината, от представители на РИОСВ – Стара Загора, за замърсени терени и неправомерно изхвърляне на отпадъци и за нарушения на наредбите, приети от Общинския съвет - Николаево.

В областта на дейностите с отпадъци общината има разработени програмни и нормативни документи, актуални спрямо приетите документи на национално ниво.

Контролната дейност, свързана с налагането на санкции се извършва от длъжностни лица в общинска администрация и инспекторите от РИОСВ.

Контролната дейност може да бъде подобрена чрез:

- Подобряване на координацията между контролните органи на различно подчинение;
- Създаване на адекватен контролен инспекторат в общината, увеличаване на броя на служителите в него;
- Осигуряване на автомобил за контролната дейност;
- Провеждане на обучения по Закона за управление на отпадъците за контролната дейност на общината;
- Провеждане на обучение по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления;
- Максимално използване на възможностите на НПО да участват и да подпомагат контролната дейност на инспекторите за подобряване на уменията и подходите за налагане на глоби и санкции, както и за популяризиране на непрекъснато променящото се законодателство.

Задълженията на Кмета на общината по отношение управление на отпадъците са разписани в Глава I на ЗУО, Раздел III Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация. Кметът на община е отговорен за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организирането на разделно събиране на опасните и биоразградими битови отпадъци. Анализът на институционалния капацитет за управление на отпадъците в общината

показва, че възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на Кмета на общината са обезпечени, чрез функциите на административните звена в общинската администрация.

В общината няма създаден регистър на обекти, които подлежат на контрол, но е осигурен т.нар. „зелен телефон”, на който гражданите могат да подават сигнали за нарушения и да правят предложения, свързани с дейностите по третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на населените места.

Във връзка с предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища, има създадена със Заповед на кмета комисия, която да извършва проверки по подадени сигнали на граждани и да се съставят актове на нарушителите.

В Община Николаево се изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета и общинската администрация, съгласно законовите разпоредби за управление на отпадъците. Създадена е позиция по опазване на околната среда (еколог), която се изпълнява от правоспособен и опитен общински служител. Нивото на работа е много добро, предвид ограничените човешки ресурси и предоставения технически капацитет, но с разпределението на функциите в общинската администрация е натоварен само един специалист.

Прегледът на функциите за управление на отпадъците в общината показва, че:

- По отношение на политиката за отпадъците, в Общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;
- Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции са недостатъчни;
- Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно- разяснителни дейности и кампании.

По отношение на състоянието на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци, прегледът показва, че:

- Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците;
- По отношение на количествената характеристика се установи недостатъчност на служители, които пряко и единствено да са отговорни за управление на отпадъците. Налице е нужда от поне още един специалист, който да изпълнява функции по управление на отпадъците;
- Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис

оборудване, но няма специализиран автомобил за осъществяване на контролната дейност.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ

- Община Николаево има натрупан опит и изграден капацитет в разработване на нормативни актове и програмни документи в областта на управление на отпадъците;
- Въпреки, че в общината функционира добре изградена система за събиране на отпадъците, ефективността на контролните функции за спазване на нормативните разпоредби е незадоволителна;
- Необходимо е създаване на общински инспекторат, който пряко и в пълен обхват да отговаря за дейностите, свързани с управление на отпадъците и техния контрол;
- Необходимо е допълнително повишаване на квалификацията, професионалното развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците на отговорните служители;
- Необходимо е създаване на регистри на обекти, които подлежат на контрол, изготвяне на годишни планове и отчети за контролната дейност и други, които да се одобряват от Кмета на общината, като резултатите от контролната дейност по управление на отпадъците се публикуват на интернет-страницата за осведомяване на обществеността;
- Общината има осигурен „зелен телефон“ за подаване на сигнали от граждани.

3.4. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Старите замърсявания с отпадъци са ползвани площадки с изменения в качеството на компонентите на околната среда /почва, повърхностни и подземни води, флора и фауна/ до степен, водеща до риск за човешкото здраве.

На територията на община Николаево старите замърсявания са в резултат от локални /изоставени незаконни/ неорганизирани сметища (струпване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Образуват се периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната екокултура и липсата на отговорно отношение на недобросъвестни жители от общината.

Съществуващите проблеми, свързани със системите за събиране и транспортиране на отпадъците, слабостите в контролната дейност и не на последно място ниското екологично възпитание на гражданите, спомагат за неконтролираното изхвърляне на отпадъци и за възникването на локални замърсявания и нерегламентирани сметища около деретата на реки, покрайнини на населени места, зони за крайградски отдих,

селскостопански пътища и др. Най-често на неразрешени места се изхвърлят смесени битови отпадъци (покъщнина, отпадъци от различен характер, вкл. и опасни), като и отпадъци от строителни и ремонтни дейности, животински отпадъци, разкомплектовани моторни превозни средства и др.

В съответствие с Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците, след въвеждане в експлоатация на Регионалното депо в гр. Стара Загора, Община Николаево е извършила почистване и закриване на всички съществуващи незаконни сметища за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания. На местата на бившите нерегламентирани сметища, са поставени табели, предупреждаващи лицата изхвърлящи отпадъци за съответните санкции, съгласно ЗУО и местната наредба.

Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол от страна на Общинска администрация водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци. Общината ежегодно почиства замърсени зони с нерегламентирано изхвърлени отпадъци. Въпреки предприетите и изпълнени от Общината ключови мерки за рекултивация и ликвидиране на старите сметища по селата, открит остава проблема с финансирането на техническата и биологична рекултивация на общинското депо, което не е по възможностите на общинския бюджет.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ

- Съществува проблем с въвеждането на действителен контрол за предотвратяване използването на закритите локални замърсявания, както и възникването на нови;
- В плана за действие към програмата на общината за управление на отпадъците, следва да се включат мерки за осигуряване на финансиране и осигуряване на оператор/общинска структура, който да осъществява след експлоатационните грижи и мониторинг на рекултивираните депа, съгласно нормативните изисквания.

3.5. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща“, който се въвежда с такса „Битови отпадъци“ за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „Битови отпадъци“ за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци“.

Прилагането на принципа „замърсителят плаща“ изисква възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги като включва: събиране, транспорт и депониране на отпадъците. Цената за депониране на отпадъци трябва да възстановява разходите за изграждане на депото и да покрива разходите за експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за площадката на депото за период не по-кратък от 30 години,

съгласно изискванията на Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци - ДВ, бр. 80 от 13 септември 2013 г.

При вземането на решение за определяне размера на такса „Битови отпадъци” ръководството на Общинска администрация Николаево и Общински съвет Николаево се съобразяват и със социалната поносимост на предлаганата услуга. Отчитайки конкретните условия на Община Николаево, постъпващите средства при правилно и целенасочено управление на отпадъците могат да осигурят една нормална организация за задоволяване нуждите на населението от качествени комунално-битови услуги.

В последните 10 години Приходите от такса „Битови отпадъци” (ТБО) не покриват изцяло разходите за управление на битовите отпадъци, като разликата се покрива и дофинансира от други собствени приходи на Община Николаево.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци” следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „Битови отпадъци” далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „Битови отпадъци” и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за финансиране от други финансови организации - ПУДООС, Оперативните програми, Програмата за развитие на селските райони и др. външни донорски програми.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци”, заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

Редът за определяне и плащане на такса „Битови отпадъци“ в Община Николаево е регламентиран с Наредба № 9 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги - 2017 г. (актуализирана с Решение № 374 на Общински съвет - Николаево от 28.02.2019 г.) . Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери и кофи;
2. събиране, на битовите отпадъци и транспортирането им до претоварната станция или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за

обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Съгласно чл. 66, ал.1 от Закона за местните данъци и такси таксата за „Битови отпадъци” се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план - сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците и почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Размерът на такса битови отпадъци се определя за всяка услуга поотделно.

В изпълнение на изискванията на националното законодателство в областта на управление на отпадъците Община Николаево следва да извозва и предава за депониране твърдите битови отпадъци от дейността сметосъбиране на претоварна станция гр. Гурково, общ. Гурково.

ПРИХОДИ ЗА 2018 г., генерирани от дейности свързани с отпадъците:

- **Приходи от такса битови отпадъци - 104387,24 лв.**
- Възстановени отчисления по чл. 60 от ЗУО от РИОСВ – Стара Загора - 0,00 лв.
- Приходи от разрешения за депониране на строителни отпадъци и земни маси - 0,00 лв.

ОБЩО ПРИХОДИ ЗА 2018 г. - 104387,24лв.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА РАЗХОДИТЕ ПО ПЛАН-СМЕТКА ЗА 2018 Г. Е КАКТО СЛЕДВА:

1. *По чл.66, ал.1, т. 1 от ЗМДТ за осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци - **Общо разходи: 10000.00 лв.;***
2. *По чл.66, ал.1, т. 2 от ЗМДТ за сметосъбиране и сметоизвозване - **Общо разходи: 53927,00 лв.***
3. *По чл.66, ал.1, т.3 от ЗМДТ за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 71а и 71е от Закона за управление на отпадъците:*

Общо разходи: 88224,30 лв., които включват:

- Отчисленията по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците - 1209,60 лв.
- Отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците -39530,40 лв.
- Такса депониране на битови отпадъци на претоварна станция гр. Гурково - 27484,30 лв.

4. По чл.66, ал.1, т.4 от ЗМДТ за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване – 20000.00 лв.

ОБЩО РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2018 г. - 152151,30 лв.

ПРИХОДИ ЗА 2019 г., генерирани от дейности свързани с отпадъците:

- Приходи от такса битови отпадъци - 104586,29 лв.
- Приходи от разрешения за депониране на строителни отпадъци и земни маси - 0,00 лв.

ОБЩО ПРИХОДИ ЗА 2019 Г. - 104586,29 лв

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА РАЗХОДИТЕ ПО ПЛАН-СМЕТКА ЗА ТБО ЗА 2019 Г. Е КАКТО СЛЕДВА:

1. По чл.66, ал.1, т.1 от ЗМДТ за осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци - Общо разходи: 10000,00 лв.;

2. По чл.66, ал.1, т.2 от ЗМДТ за сметосъбиране и сметоизвозване -Общо разходи: 53927,00 лв.

3. По чл.66, ал.1, т.3 от ЗМДТ за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците:

Общо разходи: 88224,30 лв., които включват:

- Отчисленията по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците - 1123,30 лв.
- Отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците - 44460,00 лв.
- Такса депониране на битови отпадъци на Претоварна станция гр. Гурково - 25085,00 лв.

4. По чл.66, ал.1, т.4 от ЗМДТ за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване – 17556.00 лв.

ОБЩО РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2019 г. – 152 151.30 лв.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по

смисъла на чл.21 от ЗМДТ. Разпределението на промила за 2019 г. е представен в Таблица 26.

Таблица 26: Справка за разпределение на компонентите на промила за ТБО за 2019 г.

Дейност	Физически лица	Юридически лица
по чл. 66, ал.1 т. 2 от ЗМДТ за събиране,	9,12 %	10,12 %
включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и		
по чл. 66, ал.1 т. 4 почистване на уличните	1.88 %	1,88 %
платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване		
ОБЩ ПРОМИЛ		

Източник: Община Николаево

Други източници на приходи за управление на отпадъците

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на управление на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране – Приоритетно оперативни програми на ЕС

Организирането на системи за събиране на отпадъците, оползотворяване и обезвреждане, които са в съответствие с по-високите изисквания, установени от законодателството, води до повишаване на разходите за управление на отпадъците и едновременно до намаляване на количеството, което се депонира. За да бъде постигнато съответствие с тези изисквания се предвижда проучване и приемане на механизми за определяне на такса „битови отпадъци” в зависимост от количеството отпадъци въз основа на:

Оптимизиране на размера и разходването на такса „битови отпадъци” и заделяне на адекватни средства за покриване на разходите за събиране и транспортиране на отпадъците; проектиране, изграждане, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за депата за отпадъци; прилагане на разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата и масово разпространени отпадъци. Приемане на икономически стимули и данъчни облекчения за домакинствата и фирмите, прилагащи компостиране и разделно събиране на отпадъците.

ОБООЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В общината има добре изградени схеми за управление на различните потоци отпадъци. Необходимо е изграждане на системата за разделно събиране и оползотворяване на растителни, хранителни и други биоотпадъци и въвеждане на фамилно компостиране;

- Необходимо е разработване и внедряване на информационна система за докладване на информацията за управление на битовите отпадъци в общината;
- Необходимо е разработване на алтернативни методи за определяне на такса „Битови отпадъци” на база изхвърляно количество отпадъци;
- Необходимо е публикуване на интернет страницата на общината на детайлните план- сметки за разходите, на основата, на които се определя такса „Битови отпадъци”, по елементи на разходите и видове дейности и услуги.

3.6. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Достъпът до информация, повишаването на съзнанието и еко-културата на обществото, участието му при вземане на решения и привличането му като партньор в процеса на управление на отпадъците е ключов момент, предопределящ до голяма степен успешната реализация на настоящата програма. Действията на Общинската администрация в областта на опазването на околната среда и управлението на отпадъците достигат до гражданите на Община Николаево чрез сесиите на Общинския съвет, помества се на електронната страница на Община Николаево, провеждат се информационни кампании и публични събития.

Информирането на населението цели повишаване на културата на населението и по-конкретно намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на общественост в изпълнение на предприетите мерки.

Община Николаево поддържа редовна връзка със заинтересованите лица към дейностите за управление на отпадъците на нейна територия, като:

- Населението и производствените предприятия, генератори на отпадъци;
- Доставчиците на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, подготовка за рециклиране и обезвреждане на отпадъците;

Общината участва неизменно и активно с позиция в заседанията на Регионалното сдружение за управление на отпадъците на регион Стара Загора. Провежда се периодична комуникация за компетентните органи по дейността - МОСВ, РИОСВ и др.

За информиране на обществеността Общинска администрация - Николаево използва предимно поставянето на съобщения, обяви, организирането на срещи с представители на местни предприятия, арендатори, търговски фирми и домоуправители, както и публикуването на информация на интернет страницата на общината. Чрез тези средства стават обществено достояние резултатите от предприетите мерки във връзка с управлението на отпадъците, осъществяваните проекти по опазване на околната среда, възникналите екологични проблеми и действията за тяхното решаване.

Действията на Общинска администрация - Николаево в областта на управление на отпадъците достигат до гражданите на общината, чрез сесиите на Общински съвет, чрез

публични прояви и събития, публикации в сайта на общината, брошури, рекламни материали и др. Информирането на населението цели повишаване на екологичната култура за намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред Общината, така и за търсене на решението им и привличане на обществеността в изпълнение на предприетите мерки.

Общината полага усилия за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците.

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

Проведените кампании дават своя резултат сред целевите групи, които се включват в тях, като включените в тях информационни и разяснителни дейности спомагат за възприемането на йерархията за управление на отпадъците:

- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъци;
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

Необходимо е обаче, информационно - разяснителната политика на общината в областта на управление на отпадъците да обхваща всички основни потоци отпадъци и да се реализира системно, чрез подходящи методи и средства, съобразно целевите групи.

В изпълнение на своите задължения Общината осигурява на населението достатъчно информация за услугите за отпадъци, които предоставя и за съответните задължения на гражданите и фирмите. На сайта на Общината се публикуват:

- стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците;
- услугите по събиране и извозване на отпадъците, вкл. граници на обслужвани райони;
- списък на местата, в които гражданите могат да предават излезли от употреба гуми;
- реда и начина за изхвърляне на строителни отпадъци, образувани в резултат от строително-ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради и др.;
- списък на организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, с които общината е сключила договори;
- постъпили уведомления за инвестиционни предложения, решения на директора на РИОСВ за преценки необходимостта от извършване на ОВОС и други.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

- Община Николаево провежда ежегодни доброволчески акции за почистване на околната среда от отпадъци. Общината участва всяка година в кампаниите на

ПУДООС за малки екологични проекти „За чиста околна среда” и „Обичам природата и аз участвам”.

- За информиране на обществеността се провеждат регулярни информационни кампании, организирани и финансирани от организациите по оползотворяване, които работят на територията на общината.
- За подобряване на резултатите при управление на отпадъците са необходими мерки за повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи граждани и на бизнеса.
- Препоръчва се отделяне на бюджет за провеждане на общинската информационно-разяснителна политика за опазване на околната среда, в частност управлението на отпадъците. Възможните действия включват:
 - Системно информиране на обществеността чрез местните медии за всички предстоящи действия, програми и проекти, касаещи управлението на отпадъците.
 - Издаване и разпространение на информационни материали за популяризиране на предприетите действия.
 - Обучение на ученици, служители и членове на НПО.
 - Организиране на посещения на обекти, съоръжения и инсталации, свързани с третирането на отпадъците от ученици и членове на младежки клубове.
 - Подготовка и разпространение на материали, насърчаващи минимизирането, рециклирането и оползотворяването на отпадъците и повторната употреба на опаковките.
 - Организиране на акции за пролетно и есенно почистване и озеленяване на районите в и около училищата и детските градини.
 - Провеждане на обществено обсъждане на програмата за управление на отпадъците.
 - Създаване на обстановка на партньорство между бизнеса, обществеността и общинската администрация за по-ефективно решаване на проблемите.
 - Подобряване на работата между общинската администрация и неправителствените организации в областта на управление на отпадъците.

3.7. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

За всички извършвани дейности по отпадъците в община Николаево се води редовна регистрация и контрол. Общинската администрация получава достоверна информация относно постъпващите за депониране на претоварната станция битови отпадъци чрез претеглянето им с електронна везна. Наблюдава се компетентност и оперативност при осигуряване на информацията за дейността.

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците са ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините. Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация чрез документите,

определени в нея, както и в Наредбите по чл. 43, ал.3, 4, 5 и 6 от ЗУО. Общините също така имат задължения за събиране на информация от организациите, извършващи дейности с отпадъци.

По отношение на създадената в общината организация за събиране, обработване и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци, информационното обезпечаване покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците, които могат да се групират по следния начин:

- Предварително планиране;
- Последващо планиране;
- Договори и управление на договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъци;
- Поддържане на чистотата на територията на общината;
- Третиране и обезвреждане на отпадъци;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Контрол по изпълнение на дейности;
- Проучване, проектиране и изграждане на нови съоръжения;

В Общинска администрация - Николаево информационното обезпечаване на управлението на отпадъците се извършва чрез изготвяне и представяне на годишни доклади по Програмата за опазване на околната среда и Програмата за управление на отпадъците, както и изготвяне на задължителните отчети по Закона за статистиката.

Основна функция в общината за:

- Събиране, систематизиране и анализ на информация, свързана с дейности по отпадъци;
- Обработка и обобщаване на данните, свързани с изпълнението на договорите с фирми, извършващи дейности с отпадъци;
- Събиране и отчитане на данни от контролната и санкционната дейност;
- Изготвяне на информационни справки, доклади, становища и др., свързани с финансовото изпълнение на проектите.

В общината няма единна информационна система за управление на отпадъците, но ежегодно се събира и анализира информацията по управлението на отпадъците, с която се обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация се осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, служи за изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация, за планиране и вземане на управленски решения.

Звената, които изпълняват функции, свързани с управление на отпадъците поддържат самостоятелно различни информационни бази данни, съобразно необходимата им за изпълнение и управление на конкретните функции, които са му възложени. Наличната информация в различните звена позволява да се прави сравнителен анализ на данните в различни разбивки. Обменът на информацията се осъществява на базата на документооборота, на хартиен носител или по електронен път. В общината няма разработена система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез мониторинг на процесите - например с ежегодни проучвания на мненията.

В общината има създадена добра организация за съхраняване, обмен и достъп до основни групи документи, като например:

- Програмни и планови документи - Програма за опазване на околната среда, Програма за управление на отпадъците, оперативни планове, план-сметки и др.;
- Документи във връзка с определяне цена на услугата и заплащане на ТБО;
- Заповеди на кмета на общината;
- Решения на общинския съвет;
- Отчети, съгласно разпоредбите на ЗУО и ЗООС, годишен отчет на общината за управление на отпадъците във връзка с докладване на целите, съгласно Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. Протоколи - констативни протоколи за контрол на дейностите по управление на отпадъците, протоколи от проверки, за почистване на речни корита, др.;
- Регистри - на обекти, договори, фирми оператори, лица с разрешителни и т.н.;
- Регистри за изпълнение на контролната дейност и др.;
- Заявки- за възлагане и извършване на дейности;
- Кантарни бележки за количествата, постъпили отпадъци по съоръжения за третиране;
- Справки - за постъпили, преработени и предадени количества отпадъци, за изплатени средства.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

- Наредбата по чл. 48, ал 1 от ЗУО относно реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичните регистри определя Общините като задължени лица, които следва да предоставят информация, свързана с управление на отпадъците. Общината изготвя годишен отчет по изпълнението на Общинската програма по управление на дейностите по отпадъците през първото тримесечие на следващата година, като екземпляр от отчета се изпраща в РИОСВ Стара Загора;
- На национално ниво много на брой институции събират информация, касаеща управлението на отпадъците, като няма изградена интегрирана информационна система;
- Информацията, събрана от една институция, не винаги е достъпна за ползване от звена от друга институция, което възпрепятства ефективното управление на отпадъците и осъществяването на контрол на протичащите процеси;
- Част от събираната информация, която е публична по своя характер, не е налична онлайн или в друг подходящ за аналитични цели вид;
- Необходимо е да се увеличи обемът на информацията, която се събира, например в общината да бъде събирана информация за обектите, които генерират големи количества хранителни био отпадъци, както и за зелените площи в населените места и кварталите, от които се генерират зелени отпадъци и т.н.;
- Получаваната информация в различните звена на отговорните институциите не е достъпна за лицата, които впоследствие ще я използват за изпълняване на възложените им функции.

IV. ПРОГНОЗИ

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година

на човек от населението. През десетгодишния период 2002-2012 г. по данни на НСИ образувателните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително от 601 до 446 кг/жител/година. По отношение на нормата на натрупване на битови отпадъци на жител спрямо средните стойности за ЕС-27, България е с по-благоприятни стойности през последната отчетна 2012 г. и тенденциите в динамиката на показателя за периода. За същия десетгодишен период образувателните битови отпадъци на жител средно за ЕС-27 са съответно за 2002 г. - 527 кг./жител, а за 2012 г. – 492 кг/ж. Данните на Евростат през 2011 г. показват съществени различия в страните-членки на ЕС, като нормата на натрупване варира от 298 кг/жител/година в Естония и 315-320 кг/жител/година в Полша и Чехия до 719 кг/жител/година в Дания.

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, може да се очаква, че количеството на образувателните битови отпадъци в България ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. В резултат на разработването обаче на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2021-2028 г. и прилагане на мерките, предвидени в нея, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци, като България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година”. Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС, но в България се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2012 г. МОСВ утвърди Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци.

Броят на населението на община Николаево е относително постоянен през последните пет години. Естественят и механичният прираст са отрицателни. Бъдещите тенденции за броя на населението в общината ще зависят силно от механичното движение на населението и задълбочаващата се демографска криза.

Община Николаево има изготвен морфологичен анализ на битовите си отпадъци, който е завършен в началото на 2018 г., както и изготвен такъв по национален проект на МОСВ.

Таблица 27: Норма на натрупване на отпадъците

Групи населени места	над 150 хил.	50-150 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	под 3 хил.
Норма на натрупване	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

В методиката за определяне на морфологичния състав на БО за норма на натрупване се извеждат 4 групи населени места като за община Николаево референтните стойности

са 295,5 кг/чов./година, а реалната норма на натрупване на отпадъци в общината за периода януари 2019 г. - декември 2019 г. е 126,50 кг/човек/година.

V. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ - управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни.

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни.

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности.

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Силни страни	Слаби страни
Системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване обхваща всички населени места на община Николаево. Приета нормативна уредба за управление на отпадъците на местно ниво. Разработен четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци генерирани на територията на община Николаево Разработени програми и планове, които се фокусират върху бъдещи действия с цел решаване на съществуващите проблеми по управление на отпадъците.	1.Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на строителните отпадъци. 2.Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци и домашно компостиране. 3.Недостатъчна ангажираност на жителите за спазване на изискванията за регламентирано изхвърляне на отпадъци. 4.Отрицателен баланс между приходите и разходите за управление на отпадъците. 5.Ниска социална поносимост към увеличаване на таксите за отпадъци. 6.Периодично образуване на нерегламентирани замърсявания. 7.Липсва мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на

	обществеността от услугите по управление на отпадъците.
Възможности	Заплахи
Внедряване на нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на различни видове отпадъци. Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците. Засилен институционален и граждански контрол за предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Намаляване използването на конвенционални източници на енергия, включително твърди горива, чрез замяната им с възобновяеми такива. Пълноценно използване на различни финансови инструменти, фондове и програми в областта на управлението на отпадъците. Механизми за включване на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците - публични обсъждания, информация чрез медии и интернет.	Повишаване на такса битови отпадъци за населението, съобразно промени в законодателството на ЕС. Намаляваща държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на управление на отпадъците. Налагане на санкции на местната власт при неспазване изискванията на нормативната уредба в сферата на управление на отпадъците. Невъзможност на нискодоходните групи от населението да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управлението на отпадъците. Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците.

VI. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Генералната цел на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Николаево е:

Изграждане на ефективна и устойчива система за управление на отпадъците в община Николаево, предлагаща достъпни и качествени услуги, в съответствие с екологичното законодателство за ограничаване на вредното въздействие на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве.

Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО), съобразена е с Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви „отпадъци“ и включва следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда.

Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците.

За всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко съотнесими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Общинската програма поставя следните оперативни/специфични цели за управлението на отпадъците в община Николаево за периода 2021-2028 г.:

ОЦ1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

ОЦ 2:Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

ОЦ 3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;

ОЦ 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет наОбщинската администрация за управление на отпадъците;

ОЦ 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата, е заложено да се изпълни определен набор от дейности, които са обособени в подпрограми. Достигането на всяка стратегическа цел може да се осъществи, чрез изпълнението на една или няколко подпрограми.

ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Като се имат предвид стратегическите цели и програмите с мерки за тяхното достигане от Националния план за управление на отпадъците, общинската програма за управление на отпадъците на Община Николаево, включва следните стратегически цели и подпрограми за достигане на всяка от тези цели:

Таблица 29: Стратегически, оперативни цели и подпрограми в Програмата за управление наотпадъците на община Николаево 2021 - 2028 г.

Стратегически цели	Оперативни цели	Подпрограма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване	ОЦ 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	• Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	ОЦ 2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци
Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда	ОЦ 3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци; ОЦ 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общ. администрация	Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците
Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците	ОЦ 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	• Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

В началото на всяка подпрограма, преди представянето в табличен формат на мерките/ дейностите, резултатите от тях и т.н., е направено кратко представяне на подпрограмата, в което са изложени: какви са националните цели и посока на развитие в разглежданата област; най-важните резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда; най-важните изводи и препоръки от анализите, съотнесими към подпрограмата; ключовите резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на програмата за управление на отпадъците; наличието на други дейности и мерки, включени в други подпрограми на общинската програма за управление на отпадъците, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на подпрограмата.

Подпрограмите съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове; инсталации за

компостиране/анаеробно разграждане; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др. Инвестиционните проекти и възможностите на финансиране на определените стратегически цели в програмата и мерките в плана за действие са представени в тази глава. За изготвяне на Инвестиционната програма се вземат в предвид възможностите на общината за финансиране на дейностите по управление на отпадъците.

Финансирането на дейностите по събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци, почистване на обществени места, почистване на незаконни сметища се поема от общинския бюджет чрез приходите от такса „битови отпадъци”. Осигуряването на финансови средства за големи инвестиционни проекти в областта на управлението на отпадъците ще се търсят чрез външно финансиране от структурните и кохезионни фондове на ЕС, чрез Оперативните програми или други финансиращи организации. Инвестиции, свързани с проекти, като например за въвеждане на фамилно компостиране и други малки проекти с образователна цел биха могли да се финансират от ПУДООС. През плановия период ще се търсят възможности за привличане на инвестиции от частния сектор под формата на Публично-частно партньорство по отношение изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строителни и биоразградими отпадъци, както и за изграждане на инсталации за сепариране. Инвестициите, които попадат в меката част на програмата, за разпространение на информационни материали, провеждане на кампании, обучения или инструктиране на притежателите на отпадъци се финансират от общинския бюджет или могат да бъдат финансирани от организациите по оползотворяване на отпадъците и други външни донори от частният сектор. Някои от дейностите в плана за действие не изискват наличен финансов ресурс, като въвеждане на нормативни изисквания чрез изменения и допълнения на местната нормативна уредба, което ще се осъществи чрез наличния административен капацитет.

Неинвестиционните мерки включват дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ

Планът за действие съдържа мерките, които трябва да се предприемат за постигане на поставените цели в сферата на управление на отпадъците. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

Следва да се отбележи, че финансовите ресурси, с които разполага Община Николаево са ограничени, подкрепата от националните институции е недостатъчна и в случай на недостиг на средства може да се ревизира изпълнението на някои от представените по-долу мерки.

7.1. Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Европейското и националното законодателство по управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕЕС и ЗУО) поставят като първи приоритет предприемането на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които да водят до намаляване на количеството на образуваните отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Според РДО (чл. 3, т.1), както и според българския ЗУО (§1, т. 17 от ДР), „ *Отпадък* “ е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”. Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци (ПО) има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват, чрез мерки за ПО.

„*Предотвратяване на образуването на отпадъци*” означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез рециклирането, само се променя като вещество. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат на 100% да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това, най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Необходимо е също да има доброволни и самоограничителни мерки от страна на всички участници в обществения живот, като тези мерки трябва да се разясняват, да се помага за тяхното създаване и провеждане, да се дават съвети на бизнеса и домакинствата.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

Основни участници в разработването и реализацията на политиките по ПО са:

Държава. Тя създава ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци. Държавата може също така да регламентира, чрез нормативен акт дори забрани за дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, като например задължително обратно изкупуване, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането и третирането на отпадъците и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата е длъжна да прилага мерки за

планиране като изготвя и план за управление на отпадъците, както и програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, регламентирано в ЗУО.

Общини. Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ПОО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

Икономически и научни субекти, неправителствени организации. За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на не екологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

Домакинства. Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства”, респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е задача на генераторите на отпадъци. Генераторите на отпадъци, решават чрез своите дейности дали ще произвеждат отпадъци или не. Предотвратяването на образуването на отпадъци се състои от следните елементи:

- Стриктно избягване на отпадъците;
- Намаляване на генерирането на отпадъци при източника;
- Насърчаване на повторната употреба;
- Редиклиране при източника.

Стриктното предотвратяване включва пълното избягване на генерирането на отпадъци, чрез реално премахване на вредните вещества или чрез намаляване на материалния и енергийния интензитет в производството, потреблението и разпространението. Примерите за точно прилагане на предотвратяването включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като се налага тяхното избягване и/или заместване с материали, които не са опасни за човека или за околната среда (например, чрез забрани на използването/ влагането на полихлорирани бифенили или озоно разрушаващите вещества, или премахване на тежките метали от батериите на мобилните телефони).
- Количество, като избягване употребата на материали или на етапи в производството/потреблението (например, чрез купуване на плодове и зеленчуци от открити пазари или от секцията за плодове и зеленчуци в супермаркета, вместо купуването на пакетирани плодове или чрез премахване на междинното опаковане на козметични продукти и паста за зъби).

Намаляването при източника включва минимизиране употребата на токсични или вредни вещества и/или минимизиране консумацията на материали или енергия. Примерите за намаляване при източника включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като намаляване употребата на вредни вещества в продуктите, в системите за производство и продажба, както и в системите за консумация и депониране и намаляване употребата на вещества, които пречат на повторната употреба или рециклирането (например, пластмасови етикети върху хартия, използване на хлорирани разтвори като почистващи средства).
- Количество, като използване на по-малки количества ресурси за осигуряване на същия продукт или услуга (например намаляване дебелината на покритието, въвеждане на системи за повторна употреба или пълнене, миниатюризация, ресурсно ориентирани покупки и потребление) и използване на по-ресурсно независими строителни подходи и материали.

Повторната употреба на продуктите включва многократната употреба на продукта в оригиналната му форма, по оригиналното му предназначение или като алтернатива, с или без допълнителна обработка. Примерите за повторна употреба на продуктите включват такива, които се отнасят до:

- Повторна употреба след допълнителна обработка, като измиване и повторно пълнене на стъклени или пластмасови бутилки, и обработка и използване на празни варели от лепила за варели за петрол.
- Повторна употреба без допълнителна обработка, като използване на торбички за пазар повече от един път.

Рециклирането при източника включва дейности, които позволяват използването на даден материал след обработка на територията на производителя на отпадъка. Примери са:

- Използване след биологично третиране, като домашно компостиране.

- Използване след пречистване, като повторна употреба на вода след пречистване, на разтвори след дестилация и т.н.

Предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъците се осъществява през целия жизнен цикъл на продуктите от проектирането им до превръщането им в отпадъци и включва следните основни елементи:

- влагане на по-малко количество материали за производството на даден продукт
- удължаване полезния живот на продуктите - произвеждане на по-трайни продукти и осигуряване възможности за ремонтване и поправка на продуктите
- намаляване на опасните свойства на отпадъците, образувани след употреба на продуктите
- произвеждане на продукти, които могат да се използват повторно и влагане на материали, които могат да се рециклират
- ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели продукти и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите.

Мерките за постигане на националната цел за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които могат да се предприемат на местно ниво са:

- Икономически стимули за намаляване образуването на отпадъци;
- Популяризиране на схемите за „еко-маркировка” и повишаване на екологичното съзнание на купувачите;
- Контрол върху спазването на изискванията, въведени в наредбите за масово разпространени отпадъци по отношение на заплащането на продуктови такси и относно повторното използване на съответния вид масово разпространен отпадък;
- Контрол върху спазването на забраните за изхвърляне в общия отпадъчен поток на опасни домакински отпадъци.

Общинските власти могат да насърчат предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъци чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението.

Мероприятията следва да бъдат насочени към разясняване на ролята на купувачите в намаляване на образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им по време на покупката на продукти. Цели се вземането на решението за покупка да се влияе не само от качествата и цената на продукта, но и от възможните вредни въздействия върху околната среда като се вземат под внимание следните фактори:

- трайност на продукта, възможност за повторно използване и поправка;
- материалите от които е направен - възобновими или невъзобновими;
- съдържа ли излишни опаковки.

Специфичен инструмент за насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци са еко-маркировките на продуктите.

Мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за ПО, обособени в три групи:

- мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;

- мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране, производство и разпространение;

- мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в община Николаево са посочените по-долу мерки. За всяка мярка са представени нейната същност, досегашно прилагане и планирани действия в настоящата подпрограма по всяка мярка.

Мярка: Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на общински програми за предотвратяване образуването на отпадъци - съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва Програма за управление на отпадъците и Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци, която е част от нея. Кметовете на няколко общини, ако те са включени в регионално сдружение, могат да разработят и Програма за съответния регион.

- Прилагане на икономически мерки

Компостирането е най-практичният и удобен начин да се третира органичните отпадъци в райони с еднофамилни къщи. Компостирането, което е собствения начин на природата за рециклиране, представлява контролирано разграждане на органични материали като листа, клонки, окосена трева и растителни хранителни отпадъци. Компостът е продукт за подобряване на почвата, който е резултат от правилното компостиране. Компостирането може да бъде по-лесно и по-евтино, отколкото поставянето на тези отпадъци в чували, или транспортирането им до претоварни станции или до контейнерите на централизираната система за събиране на отпадъци. Компостът също така подобрява почвата и отглежданите на нея растения. В селата обикновено има градини, ливади, дървета, храсти, или дори саксии за засаждане на растения и домашно приготвеният компост е много полезен. Всички органични отпадъци могат да се компостират. От всички „зелени“ отпадъци - отпадъци от дворове, като паднали листа, окосена трева, плевели и останки от градински растения, също и хранителни отпадъци, може да се получи отличен компост. Дървесните отпадъци от дворове могат да бъдат насечени и нарязани до размера на дърва за горене в печка или камина или да бъдат раздробени чрез шредер до дървесни стърготини или малки парченца. Когато се поставят около засадени растения или за настилка на пътеки, те накрая ще бъдат биоразградени и ще се превърнат в компост. Компостирането може да се практикува в повечето дворове в изработени в домашни условия или фабрично произведени съдове за компостиране или просто на открити купове (в някои населени места има изискване за затворени съдове). Фирми, училища и други предприятия може също лесно да компостират отпадъците си. Изработените в домашни условия съдове могат да бъдат направени от дървесни отпадъци, тел, снегозадържащи съоръжения или дори стари кофи за боклук (с дупки, пробити в страни и отдолу). Фабрично произведените съдове включват такива със система за обръщане, рамки, конусообразни и съдове с голям обем.

В изготвените сценарии е включено населението, което прилага домашно компостиране. Броят на необходимите компостери е определен при допускане, че един компостер

обслужва едно домакинство в съответния регион. Средното количество компостирани биотпадъци от един компостер е от 150 кг/г.

С въвеждането на допълнителни плащания (екотакси, данъци, концесионни възнаграждения и пр.) за ползване на природни ресурси се цели намаляване на количеството на използваните ресурси в производството и по този начин и намаляване на количеството на отпадъците, които биха възникнали.

Въпреки, че вече са разработвани и приети различни програми, както в областта на околната среда като цяло, така и специално в областта на управление на отпадъците, не са предвиждани конкретни взаимообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците. Настоящата подпрограма е първата такава програма и в нея за първи път се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци в общината. Сама по себе си изготвената програма е мярка за планиране на ефективното използване на ресурсите. Въвеждането на „електронна община”, освен преките положителни ефекти за гражданите и бизнеса, има съществен принос към политиката за ПО и ефективно използване на ресурсите. Реализирането на мерки в това направление ще доведе до намаляване на употребата на офис хартия и консумативи, което е равнозначно на предотвратени тонове отпадъци в общината. Подобряването на обслужването на граждани в периода на програмата ще се фокусира и върху разширяване на предлаганите електронни услуги и тяхното популяризиране сред гражданите и фирмите.

Наред с това, общината може да насърчава екологосъобразно поведение на гражданите и юридическите лица, чрез подходящи икономически стимули. Например въвеждане на по-ниски ставки на годишния патентен данък по ЗМДТ за еднолични търговци и предприемачи, чиято дейност води до повторна употреба на дадени продукти (услуги за ремонт на дрехи, обувки, мебели, велосипеди, електрическо и електронно оборудване).

*Тъй като трудно може да се измери точният ефект на количественото и качествено предотвратяване на отпадъци, постигнато в резултат на прилагането на тази мярка, подходящ **индикатор за нейния успех може да бъдат стойностни показатели като например, брой разработени програми за ПО, брой изпълнени мерки от общинската програма за ПО, брой и/или стойност на въведените допълнителни екоплащания или икономически стимули, брой семейства въвели компостиране на място.***

Мярка: Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители.

Тази мярка може условно да бъде разделена на информационни кампании и на мероприятия за обучение. Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъци, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение, относно предотвратяване на отпадъци при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед ПО и намаляване на тяхното количество.

Съществуват много добри примери за проведени информационни кампании относно ПО от местните власти. Например, за намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали в това число и на безплатни

вестници, в редица европейски страни съществува практика за поставяне на стикери „против нежелана поща” на разположение на всеки, който желае да участва. От друга страна растящото място на информационните и комуникационни технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи „всички хартии” да бъдат избегнати, като се дава приоритет на електронния носител, независимо дали става въпрос за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител. Организирането на обучение на преподаватели може да бъде засилено, като съвместно с Министерството на образованието и науката се намери и подходящ начин (например в часовете на класния ръководител) за включване на преподаването на придобитите знания в учебната програма.

Основният резултат на тази мярка е повишаване на общественото съзнание. Специална целева група ще са децата и учениците в детските и учебни заведения, които много бързо се приобщават към „зелените” идеи. Информационните кампании ще се фокусират приоритетно към намаляването на образуването на отпадъци от опаковки от хартия, картон, стъкло и пластмаса и биоразградими отпадъци.

Въпреки, че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което се стреми да избягва образуването на отпадъци.

Индикатори: Брой проведени информационни кампании и обучения.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 1	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване
Оперативна/и цел/и:	Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци
Текущи индикатори	Количество образувани битови отпадъци в тон за година - 660 тона за 2019 година; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Николаево през 2019 г. - 126 кг/ж/год.
Текущи индикатори	Намаляне на общото количество депонирани отпадъци (стъпка 10% спрямо 2019 г.), чрез устойчиво управление на подлежащите на рециклиране и оползотворяване фракции от ТБО.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	1.1. Разработване на Програма за управление на отпадъците с включени цели и мерки за предотвратяване на отпадъци /ПО/	7500	Отчисления по чл.64 от ЗУО	2020 - 2021	Одобрена от Общински съвет Програма за управление на отпадъците на община	Подготовка и съгласуване на 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Разработена и приета 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Община	Обществеността и всички заинтересовани страни, които участват в консултациите при разработването на програмата
	1.2. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	6000	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2027 г.	2023	Изготвен актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2023 г.		Изготвен 1 брой Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2023 г.	Община	РСУО

	1.3. Извършване на мониторинг за изпълнение на мерките за ПОО заложи в програмата, включително недопускане образуването на локални замърсявания			2021-2028	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците	Ежегодно - брой изпълнени/ в процес на изпълнение мерки	Брой изпълнени мерки, включени в ППОО до края на 2028 г.	Еколог	
	1.4. Пилотно въвеждане на намален размер на такса „Битови отпадъци” за домакинствата, които прилагат домашно компостиране и прилагат разделно			2021-2028	Осигурен данъчен стимул за домакинствата	Промени в размера на такса „Битови отпадъци” към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци” за домашно компостиране и разделно събиране на отпадъци	Общински съвет	Община
	1.5. Съставяне на регистър на производствените фирми в общината и създаване на база данни за отделяните производствени отпадъци от тях			2021-2028	Осигуряване на актуална база данни	Брой обхванати производствени фирми	Създаден 1 брой регистър на генераторите на производствени отпадъци в общината и техните генератори	Община	Юридически лица регистрирани по Търговския закон и ЗЮЛНЦ

2. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цялоили към специфични групи от потребители	2.1. Изготвяне на годишен план за действие, относно кампании за предотвратяване на отпадъците			2021-2028	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Изготвени годишни планове	До 2028 г. изготвени 7 годишни планове за действие	Еколог	
	2.2. Провеждане на кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	3500	Общински бюджет ПУДООС и др.	2021-2028	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	До 2028 г. проведени минимум 7 информационни кампании	Еколог	

Програма за управление на отпадъците на община Николаево 2021-2028г.

7.2. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „отговорност на производителите”, като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Приоритет ще има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

- отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;
- биоразградими отпадъци от домакинствата, заведенията за обществено хранене и от поддръжка на обществени зелени площи;
- едрогабаритни отпадъци;
- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
- негодни за употреба автомобилни гуми;
- излезли от употреба моторни превозни средства;
- масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, определени в НПУО 2014-2020 г. предвиждаха до 1 януари 2020 г. най-малко 50 на сто от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Целта се оказа амбициозна и малко общини успяха да я достигнат в рамките на програмния период. Новата европейска цел за пластмасовите отпадъци е минимум 50% от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 г.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Изпълнението на целите за рециклиране ще бъде осъществено чрез:

- Количества, събрани от системите за разделно събиране с контейнери, поставени от организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки и общините;
- Количества разделно събрани отпадъци от пунктове за вторични суровини и търговски обекти;
- Отпадъци, отделени в регионалните инсталации за сепариране на смесени битови отпадъци.

Въвеждане на система за разделно събиране и събрани от системите за разделно събиране с контейнери за един жител средно за година към 2027 г. е съобразено с новите европейски цели, заложи в Рамковата директива за отпадъците.

Правните задължения за управлението на битовите отпадъци (отпадъци от домакинствата и др. под.), установени в Рамковата директива относно отпадъците, включват цел до 2020 г. 50% от битовите отпадъци да бъдат подготвяни за повторна употреба/рециклирани.

Директивата е преразгледана (Директива (ЕС) 2018/851) и в нея са включени нови и по-амбициозни цели за повторна употреба и рециклиране на отпадъците: 55 % до 2025 г., 60 % до 2030 г. и 65 % до 2035 г. С преразгледаната директива се въвежда и система от доклади за ранно предупреждение с цел оценка на напредъка на държавите членки по тези цели три години преди съответните крайни срокове.

Съобразно нормативната уредба всяка община може да достигне целта самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона. Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване, чрез схемите за „разширена отговорност на производителя” се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Община Николаево ще предприеме допълнителни действия в следните направления:

- Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и редовно спазване графика за извозването им при строг контрол на разделно събрания отпадъци;
- Предоставяне на информация за количествата разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци от всички юридически лица на територията на общината;
- Мерки, свързани с осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;
- Въвеждане на стимули за гражданите и юридическите лица за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците.

Пряко отношение към постигане на оперативната цел на настоящата подпрограма имат и мерките от други подпрограми, свързани например с:

- Осъществяване на информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъци;
- След въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО, където е възможно определянето и да е пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;

- Внедряване на електронна информационна система за управление на отпадъците в общината, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събрание и предадени за рециклиране, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- Обучителни програми за поддържане и подобряване капацитета на администрацията и контролиращите служители на общината;
- Общи събрания на РСУО, обвързани с вземане на решения за подхода за изпълнение на целите на общините в РСУО и решения по други въпроси.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ - МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪГКЛО

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	2019 г. - минимум 36% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.
Целеви индикатори	2027 г. - минимум 57% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 - 2028 г. и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите	1.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	100 000	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2021-2028	Разширена и оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Брой населени места, брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Брой населени места, брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Организация	Разширена и оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки
	1.2. Редовно спазване на графика за извозване на разделно събраните		Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	2021-2028	Оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг	Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг	Организация	Оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки

отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	отпадъци от опаковки при строг контрол и отсортиране		(OOOOп)						
	1.3. Прилагане на финансови стимули към граждани прилагачи разделно събиране на отпадъци и предаващи за рециклиране битови отпадъци.			2021-2028	Осигурен данъчен стимул за домакинствата	Промени в размера на такса „Битови отпадъци” към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци” за разделно събиране на отпадъци	Общински съвет	Община
	1.4. Въвеждане на разделно събиране на хартиени, картонени, найлонови и пластмасови отпадъци в административни, държавни и обществени сгради.		Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (OOOOп)	2021-2028	Разширена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки		Брой административни, държавни и обществени сгради, обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Организация по оползотворяване на отпадъци и от опаковки	Администрации
	1.5. Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и изхвърляне на отпадъците в организираната от			ежегодно	Изготвен доклад до кмета за резултатите от осъществения контрол	Брой Извършени тематични проверки	Брой извършени тематични проверки	Еколог	Община

	общината система за разделно събиране на отпадъците								
	1.6.Ежегодно събиране и обработка на информация от ООп / фирми и др. юридически лица/ за количествата и видовете разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци			ежегодно	Общината да разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на нейната територията	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Еколог	Организаци я по оползотворя ване на отпадъци от опаковки
	1.7. Развитие на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла електрически и електронни уреди и др./	10 000	Общински бюджет	2021-2028	Общината разполага с допълнителни възможности за разделно събиране и отчитане на рециклируеми отпадъци	Брой сключени договор с организации по оползотворяване	Количества събрани разделно масово разпространени опасни отпадъци	Община	Организаци я по оползотворя ване на отпадъци от опаковки
	1.8. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на	2 000	Общински бюджет	постоянен до 2028 г.	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от разделното	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	Проведени минимум 5 информационни кампании	Община	Медии

рециклируемите отпадъци				събиране				
1.9. Увеличаване размера на санкциите, заложи в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци			постоян ен до 2028 г.	Намаляване количеството на рециклируем ите отпадъци в смесения битов отпадък	Брой наложени санкции за нерегламенти рано изхвърляне на отпадъци	Брой наложени санкции за нерегламент ирано изхвърляне на отпадъци	Общин ски съвет	Община

7.3. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците

Съгласно §1, т.3 от ДР на ЗУО „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително - вкусовата промишленост.

По-голямата част от битовите отпадъци от домакинствата и други организации са биоразградими отпадъци. Ето защо българското законодателство въведе конкретни количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата.

Съгласно §1, т.2 от ДР на ЗУО „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г. задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Разделно събиране на битови био-отпадъци

При изготвяне на предвижданията за разделно събиране на битови био-отпадъци са възприети допусканията, определени в *Модел и поетапен план за действие за управление на биоотпадъците в България*, разработен в рамките на проект „Разработване на нормативна уредба за управление на биоотпадъците и създаване на система за осигуряване качеството на компоста и Национална организация за осигуряване на качеството на компоста”. Направените допускания по отношение на фракциите „хранителни отпадъци” и „растителни отпадъци”.

Прието бе, че системата за разделно събиране на битови био-отпадъци ще бъде въведена до 2019 г. и участието на населението в разделното събиране ще е съобразено с изграждането на съответните инсталации. Тази цел не беше постигната и предстои изграждане на регионални и общински компостиращи инсталации през периода до 2027 г.

От системата за разделно събиране са изключени домакинствата, които прилагат домашно компостиране.

В подпрограмата за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки в програмата са свързани с ОПОС 2021-2028г., както и от други източници на финансиране. Новите инвестиции са свързани главно с:

Изграждане на инсталация за компостиране и анаеробно разграждане към РСУО;

- Закупуване и предоставяне на домакинствата на компостери за домашно компостиране;

- Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

Наборът от „меки“ мерки за постигане на набелязаните цели включва внедряване на информационна система за отчитане на домашното компостиране, като модул от бъдещата интегрирана информационна система.

В настоящата подпрограма не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на програмата, но са описани в други подпрограми, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели и подцели на плана. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програмата са мерките от другите програми на плана, свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;

- продължаване прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели /отчисленията за депониране, редукция на ТБО за участващите в системите за разделно събиране/;

- включването в общинската наредба на специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците;

- периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци;

- определяне на ТБО, възможно най-пряко, свързано с количествата изхвърлени отпадъци;

- обучение и подобряване административния капацитет за инспекции по управление на отпадъците на общинско ниво;

- мерките за разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;

- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма гарантира поетапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за

третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Осъществяването на програмата има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	2019 г. - 34% от количеството на битовите биоотпадъци, предимно растителни образувани в общината са разделно събрани и оползотворени
Целеви индикатори	2027 г. - мин. 70% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината са разделно събрани и оползотворени

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Достигане на националните цели и изискванията за биоразградими те, в т.ч. за биоотпадъците до 2027 г.	1.1. Подготовка и реализация на проект на РСУО Стара Загора за изграждане на инсталация за компостиране		ОПОС 2021-2028Отчисление по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2023	Изградена инсталация за компостиране и намаляване на депонираните биоразградими отпадъци		Въведена в експлоатация 1 брой компостираща инсталация	Община	Общините партньори в РСУО – Стара Загора
	1.2. Включване в общинската наредба за управление на отпадъците на изисквания за разделно събиране на зелените отпадъци, след осигуряване на системата за събирането им.			2023	Достигнати нормативно определените изисквания за разделно събиране на зелените отпадъци	Подготвени изменения в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Николаево	Приети изменения в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Николаево	Общински съвет	Община
	1.3. Закупуване на	100 000	ОПОС	2021-	Закупени		Брой закупени	Община	Общини от

	компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване броя на обхванатите домакинства		2021-2028 Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2028	компостери		компостери за фамилно компостиране Брой домакинства, обхванати в системата за фамилно компостиране		РСУО УО на „ОПОС 2021-2028г.“
	1.4. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	20000	ОПОС 2021-2027 Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2021-2028	Закупени контейнери		Брой закупени контейнери за зелени и биоразградим и отпадъци; Брой населени места, обхванати в системата за разделно събиране на растителни и биоотпадъци.	Община	Общини от РСУО
	1.5. Изготвяне на графици за периода и честотата на извозване на биоотпадъците			2021-2028	Изготвени графици		Честота на извозване и количество разделно събрани биоотпадъци	Община	

7.4. Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда, те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване, следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, но не са постигнати и ще бъдат преформулирани за периода до 2027 г.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;
- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО.

Община Николаево, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;

- Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:

- Да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за издаване на разрешение за строеж;

- Да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;

- Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;

- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че община Николаево, както преобладаващата част от общините, а и фирмите в страната, депонират строителните си отпадъци нерегламентирано. На територията на общината, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. За това е необходимо Общината да направи проучване за възможностите за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони или изграждане на собствена инсталация, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни и информирание на гражданите и организациите, чрез публикации на интернет страницата си.

В Наредба №2 за управление на отпадъците на територията на община Николаево доп. и изм. с Решение № 474/20.09.2010 г.; и Наредба за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Николаево, подробно са описани дейностите по управление на строителните отпадъци в общината.

В законодателството е регламентирано, че разходите за управление на отпадъците от строителство и разрушаване, следва да се поемат от притежателите на отпадъците. В тази връзка доставянето на отпадъците до съоръженията за третиране и заплащането на цената за приемането им е задължение на съответния притежател. В условията на общината е възможно приемането на отпадъци да става срещу заплащане на услуги по разполагане на контейнери на мястото на образуването и извозването им до площадки за временно съхранение или директно до съоръжения. Размерът на заплащането ще зависи от транспортните разстояния и ще бъде по- висок за малките населени места. Следователно необходимо е да бъдат предприети мерки за предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища. Препоръчва се тези мерки да са насочени към предотвратяване на тези практики във възможно най-ранен етап, например чрез изискване на договор за предаване на отпадъци преди издаване на разрешението за строеж или с плана за управление на отпадъците при разрушаване на сгради.

В подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са предвидени мерки, които условно могат да бъдат разграничени като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки са свързани главно с изпълнението на съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни

отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Необходимостта от изграждането на такива съоръжения, местоположението и капацитета им са дефинирани в Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България.

В подпрограмата не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на програмата, тъй като са описани в други подпрограми. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програма са мерките от другите програми на плана, свързани с:

- Програми за обучение на служители за целите на изпълнение на изискванията за селективно разрушаване на сгради и за разделяне на строителните отпадъци в процеса на строителството;
- Осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците;
- Разработване и внедряване на интегрирана общинска информационна система за отчитане на отпадъците, включително изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци с подсистема за строителните отпадъци.

България има много малко практически опит в разглежданата област, поради което са необходими постоянни и координирани усилия на централните, регионалните и местни власти както и на бизнеса от строителния бранш и на неговите браншови организации. При планиране на осъществяване на мерките, отнасящи се до строителните отпадъци е взето под внимание, че за депонирането на тези отпадъци се заплащат отчисления за депониране за всеки тон депониран отпадък, аналогично на отчисленията за депониране на битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител Община Николаево, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Николаево инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци
Целеви индикатори	Достигане на 70% рециклиране на образуваните строителни отпадъци в общината до 2027 г. Брой одобрени от Общината инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от строителните дейности	1.1. Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	-		2021-2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Количества рециклирани строителни материали	Община	Възложители на инвестиционни проекти

	1.2. Стимулиране изграждането на мощности за рециклиране на строителните отпадъци		ОПОС 2021-2028 Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет ПУДООС	постоянен	Изградена инсталация за оползотворяване или система за раздробяване на строителни отпадъци		Брой инсталации за рециклиране на строителни отпадъци	Община	РСУО ПУДООС МОСВ
	1.3. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.	20000	Общински бюджет	2021 - 2028	Гражданите не изхвърлят строителните отпадъци в контейнерите за битови отпадъци. Отпадъците се събират на временни площадки, с цел рециклиране и/или повторна употреба.		Брой осигурени временни площадки за строителни отпадъци от малки ремонти	Община	Граждани
	1.4. Проучване за възможностите за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони, както и за оползотворяване на строителни	-	Общински бюджет	2021-2027	Осигурена възможност за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони, както и за оползотворяване на строителни	Направено проучване	Количества рециклирани и/или оползотворен и строителни материали	Еколог	

	отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни терени.				отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни терени.				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7.5. Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство.

Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

На територията на община Николаево няма нерегламентирано депо за отпадъци, поради което не се предвижда Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и намаляване на риска от депонирани отпадъци.

7.6. Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на административен капацитет в общината за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците. Новите и все по-растящи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на общините, което да гарантира, че те разполагат с ключови служители за компетентно управление на отпадъците на територията си. Дейностите по управление на отпадъците представляват комплекс от решения, действия и дейности, свързани с образуването на отпадъците, екологосъобразното им третиране на база определена информация, както и различните форми на контрол.

Административно, Община Николаево е добре организирана и осигурена с подходящи кадри, които имат ресурс и подготовка за бъдещо развитие. Формирани са отдел и комисии, които пряко или косвено са свързани с опазване на околната среда и управление на отпадъците.

Ключовите характеристики на административния капацитет, определят и оперативните цели на настоящата подпрограма, около които са обединени включените в подпрограмата мерки, както следва:

- Мерки за нормативна и програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците

За изпълнение на тази мярка е предвидено непрекъснато следене и развитието на националната правна рамка в сектор отпадъци, с цел навременно отразяване на нормативните промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните документи на общината, съобразно местните условия и възникващи потребности. Разработването на ясни вътрешни правила за наблюдение, отчет и оценка на изпълнението на Програмата също е от основно значение за проследяване на напредъка в изпълнението и предприемане на коригиращи действия в случай на възникнали проблеми.

- *Постоянно повишаване на квалификацията на служителите*

За запазване и повишаване на квалификацията на служителите, които имат отговорности по управление на отпадъците, са предвидени редица обучителни дейности.

- *Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците*

Основните мерки са насочени към подобряване на информационната база за управление на отпадъците. Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени, чрез изграждане на единна информационна система, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните в интегриран вид. Единната информационна система за отпадъците ще гарантира изготвянето на качествени анализи и отчети и проследяване на напредъка по заложените в Програмата за управление на отпадъците на Община Николаево цели до 2028 г.

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, в подпрограмата са предвидени дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията с функции свързани с отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще подпомогне постигането на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Николаево 2021-2028 г.

Програма за управление на отпадъците на територията на община Николаево 2021-2028г

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 3	Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда
Оперативна/и цел/и:	Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците
Текущи индикатори	Брой изпълнени мерки от плана
Целеви индикатори	Подобрена нормативна и програмна осигуреност и повишен капацитет на служителите в Общината

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Нормативна и програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците	1.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци			постоянен	Нормативна осигуреност	Брой приети/допълнени документи в областта на управление на отпадъците	Брой приети промени в общински нормативни документи при установена необходимост	Кмет	Общински съвет
	1.2. Изготвяне на годишен отчет пред ОбС Николаево и РИОСВ –Стара Загора по								

	изпълнение на дейностите, заложи в Програмата за управление на отпадъците в община Николаево								
2. Постоянно повишаване на квалификацията на служителите	2.1. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	2000	Общински бюджет НСОРБ МОСВ	постоянен	Повишена квалификация и умения на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община	АСЕКОБ МОСВ РИОСВ НСОРБ
3.Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците	3.1 .Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	10 000	Общински бюджет	2021-2028	Общината разполага с достоверна информация в реално време за генерираните отпадъци		Внедрена и функционираща 1 брой информационна система за управление на отпадъците	Община НСОРБ	АСЕКОБ РИОСВ ИАОС

7.7. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците. Информирането и участието на обществеността е основен компонент на всяка Програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най - добре разработената програма не може да постигне своите цели. От изключителна важност е населението и бизнесът да бъдат запознати с йерархията при управление на отпадъците, да са запознати с приоритетността в реда на справянето с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложили в Програмата за управление на отпадъците и Плана за действие към нея, ще се постигнат при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. Необходимо е да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание.

Постигането на целите ще се осъществи чрез изпълнението на следните мерки:

- Повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите
- Провеждането на ежегодни национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци
- Участие в ежегодният конкурс за общини „За чиста околна среда”, „Обичам природата и аз участвам” и др.
- Провеждане на регулярните информационни кампании съвместно с организациите по оползотворяване.
- Редовно предоставяне на информация за състоянието на околната среда;
- Привличане на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци” и отчитането на изразходваните средства;
- Повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, образуването и обезвреждането на отпадъците;
- Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

Включените в подпрограмата мерки целят повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите, което е от критична важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците, като се залага на разширяване на обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса,

дейности, които традиционно се подценяват. Подпрограмата за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците има изключително значение за общото подобряване на управлението на отпадъците и на практика подпомага всички останали подпрограми от Програмата за управление на отпадъците на община Николаево 2021-2028 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 4	Включване на обществеността в управлението на отпадъците
Оперативна/и цел/и:	Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците
Текущи индикатори	Брой домакинства, търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, които участват в системите за разделно събиране на отпадъци.
Целеви индикатори	През 2027 г. : – брой проведени разяснителни и информационни кампании; – над 50% от населението участва в системи за разделно събиране на отпадъците

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса, относно дейностите по управление на отпадъците	1.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците			постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинските политики в областта на отпадъците	Брой проведени обществени консултации/ обсъждания	Брой проведени обществени консултации/ обсъждания	Кмет	
	1.2. Провеждане на информационни и	3 000	Отчиаления по чл.64 от ЗУО	Ежегодно	Гражданите и фирмите са информирани	Брой проведени информацион	Минимум 7 броя проведени	Община	

	разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи		Общински бюджет		за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	ни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци		
	1.3. Провеждане на анкетно проучване за отчитане на мнението на населението по различни аспекти на политиката по управление на отпадъците и предоставяните			Ежегодно	Събрана информация за мнението на обществеността с цел подпомагане вземането на управленски решения		Проведени минимум 3 анкетни проучвания до 2028 г.	Еколог	АСЕКОБ МОСВ РИОСВ НСОРБ

	услуги								
	1.4. Публикуване на годишните отчети по изпълнение на ПУО до 2028 г.			Ежегодно до 31 март	Осигурена прозрачност при изпълнение на общинските политики за отпадъците	Брой публикувани годишни отчети	Публикувани 7 годишни отчети за ПУО	Еколог	АСЕКОБ РИОСВ ИАОС
	1.5. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3000	Общински бюджет	Ежегодно 2021-2028	Повишено участие на населението и бизнеса, почистени нерегламентирани сметища, замърсявания и обществени площи	Брой проведени кампании; Брой участници; Количества събрани и извозени отпадъци	Проведени минимум 7 кампании; Минимум 50 участници на година; Количества събрани и извозени отпадъци	Община	
	1.6. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	3000	Общински бюджет	Ежегодно	Развиване на екологично мислене и отношение към опазването на природата сред подрастващите	Брой конкурси; Брой участници	Проведени минимум 7 конкурси с минимум 100 участници на година	Община	Училища, детски градини
	1.7. Участие в национални кампании на ПУДООС	50 000	ПУДООС	Ежегодно	Реализирани 5 екологични проекта	Брой реализирани проекти	Реализирани минимум 5 екологични проекта	Община	Училища, детски градини и кметства

VIII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Програмата за управление на отпадъците на община Николаево 2021 -2028 г. е елемент от една цялостна система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между настоящата програма и други национални, регионални и общински програмни и стратегически документи. От своя страна изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на редица европейски, национални, регионални и местни планови документи:

1 „Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.“

На заседанието си в Брюксел на 20 юни 2019 г. Европейският съвет постигна съгласие по програма на ЕС за следващите пет години. В документа „Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г.“ се определят приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще дават насоки за работните програми на други институции на ЕС.

Четири са основните приоритети на стратегическата програма:

- защита на гражданите и свободите
- развиване на силна и жизнеспособна икономическа база
- изграждане на неутрална по отношение на климата, екологична, справедлива и социална Европа
- защита на европейските интереси и ценности в световен план.

Стратегическата програма очертава и пътищата за постигане на тези цели.

2 Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

3 Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.

Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

- Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.
- Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.
- Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.
- До 2035 г. количеството депозирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.

4 Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.)

5 Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В рамките на стратегическия приоритет на документа: „Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда¹” е определена специфична цел за „ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г. ”.

6 Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

7 Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 -2028 г.

8 Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

9 Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци;

10 Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа

11 Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда

12 Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.

13 Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен район 2021-2027 г.

14 Програма за опазване на околната среда на община Николаево за 2020-2024 г.

IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмата са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, като поставя и следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола на програмата:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Наблюдението на изпълнението на Програма за управление на отпадъците на община Николаево 2021-2028 г. е процес на системно събиране и анализ на информация, относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки.

За всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми към програмата са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори ще се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците включва няколко важни аспекта.

Кметът на общината *организира наблюдението на изпълнението* на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Вторият аспект се отнася до *събиране на информация* за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка към постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. Изключително важно е общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да провежда проучвания или анкетни допитвания. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на

програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година.

На трето място, системата за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на програмата включва действия, които осигуряват необходимата информация за *междинни оценки и окончателна оценка* на степента на изпълнение на целите, както и механизъм за анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им и за актуализация при необходимост. Като административен подход следва кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на Отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Орган за контрол по изпълнение на програмата е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя *Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците* през съответната година, който се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ. Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците - както общински съветници, така и широката общественост.

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на актуализацията на разработените от общините програми за управление на отпадъците - програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

С оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва на ЕК, общината следва да предвиди междинна оценка на програмата след тригодишен срок на изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели. В съответствие с изводите от оценката следва да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи

актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

Х. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АСЕКОБ	Асоциация на еколозите на общините в Република България
ББО	Биоразградими битови отпадъци
БО	Битови отпадъци (ТБО - твърди битови отпадъци)
ДБ/РБ/ОБ	Държавен бюджет/Републикански бюджет/Общински бюджет
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местната администрация и местното самоуправление
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НПО	Неправителствени организации
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване

ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПО	Производствени отпадъци
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РД	Регионално депо
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците

ПРИЛОЖЕНИЕ II: ДОКЛАД ОТ ИЗГОТВЕН ПРЕЗ 2019 Г. ЧЕТИРИСЕЗОНЕН МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ, ГЕНЕРИРАНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НИКОЛАЕВО, ПРЕДСТАВЕН В ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ НАСТОЯЩАТА ПРОГРАМА.